

**PANNON EGYETEM
GAZDÁLKODÁSI KAR ZALAEGERSZEG**

Mezőgazdasági tevékenységet végzők működési lehetőségei, adózási sajátosságai

Témavezető: Dr. Antal Anita PhD

Külső konzulens: Pálné Aracsi Ágnes

**Pál Bettina
Alapképzés
Nappali tagozat
Pénzügy-számvitel szak
Számviteli szakirány**

2022

**PANNON EGYETEM
GAZDÁLKODÁSI KAR ZALAEGERSZEG**

SZERZŐI NYILATKOZAT A DOLGOZAT BENYÚJTÁSÁHOZ*

Hallgató neve:	Pál Bettina		
Képzési szint:	alapképzés		
Szak:	pénzügy és számvitel		
Szakirány (ha van):	számvitel		
Neptun kód:	RZJN80	Védés éve:	2022
Dolgozat címe:	Mezőgazdasági tevékenységet végzők működési lehetőségei, adózási sajátosságai		
Egyetemi témavezető:	Dr. Antal Anita PhD		
Gyakorlóhelyi konzulens:	Pálné Aracsi Ágnes		
Öt kulcsszó a dolgozatról:	Őstermelők adózása, Őstermelők családi gazdaságának adózása, Családi mezőgazdasági társaságok jellemzői, Mezőgazdasági társas vállalkozások lehetőségei, Érvényesíthető kedvezmények		

Kérjük a szerzői döntésnek megfelelő opciót aláhúzni:

Hozzájárulok / nem járulok hozzá, hogy szakdolgozatom/zárodolgozatomat az Egyetem az interneten a nyilvánosság számára repozitóriumában közzétegye.

A hozzájárulás szerzői feltételei:

- a dolgozat magáncélra letölthető, a forrás megjelölésével szabadon idézhető, de az idézés szokásos terjedelmét meghaladó felhasználás (átvétel) tilos,
- hozzájárulásom időtartamra nem korlátozott és bármikor visszavonható.

(Hozzájárulás hiányában a dolgozat csak az Egyetem arra kijelölt számítógépein, képernyős megtekintéssel kutatható. Egyéb hozzáférés, többszörözés nem engedélyezett.)

Büntetőjogi felelősségem tudatában nyilatkozom az alábbiakról:

- dolgozatom mindenben eleget tesz a vonatkozó és hatályos intézményi előírásoknak,
- a dolgozatban foglalt tények és adatok a valóságnak megfelelnek, a leírtak saját, önálló munkám eredményei,
- a dolgozatban felhasznált adatokat, forrásokat a szerzői jog figyelembevételével alkalmaztam,
- a dolgozat nem került felhasználásra korábban oktatási intézmény más képzésén felsőoktatási szakképzés, diplomaszerezés vagy szakirányú továbbképzés során.

Tudomásul veszem az alábbiakat:

- a dolgozat szerzői jogtisztaságának ellenőrzésére az Egyetem szoftveres ellenőrzést (plágiumszűrést) végezhet és eredményét a dolgozat értékelésében felhasználhatja,
- a dolgozat elektronikus formában, az Egyetem repozitóriumában kerül elhelyezésre és a hatályos jogszabályok, intézményi szabályzatok szerint, valamint fentebbi szerzői rendelkezéseimnek megfelelően biztosítható a kutatási célú hozzáférése,
- a dolgozat metaadatai és szerzői összefoglalója online nyilvánosak.

Zalaegerszeg, 2022. május 28.

Pál Bettina s.k.

---

hallgató aláírása

Tartalomjegyzék

Bevezetés.....	2
1. Mezőgazdasági szektorban működő vállalkozások	3
1.1. Egyéni vállalkozások.....	3
1.2. Östermelők.....	4
1.3. Östermelők családi gazdasága (ÖCSG).....	5
1.4. Családi mezőgazdasági társaságok (CSMT)	6
1.5. Klasszikus társas vállalkozási formák	7
2. Mezőgazdasági tevékenységet végzők adózási lehetőségei	8
2.1. Egyéni vállalkozások adózási lehetőségei.....	8
2.2. Östermelők adózása	12
2.3. Östermelők családi gazdaságának adózása.....	15
2.4. Családi mezőgazdasági társaságok sajátosságai.....	18
2.5. Klasszikus társas vállalkozási formák adózása	23
3. Mezőgazdasági vállalkozások kedvezményei.....	24
3.1. Adókedvezmények	24
3.1.1. Szociális hozzájárulási adó kedvezménye.....	24
3.1.2. Gázolaj jövedéki adó visszaigénylés.....	24
3.2. Földforgalmi kedvezmények	25
4. Mezőgazdasági helyzetkép	26
4.1. Mezőgazdaság piaci körképe hazánkban	26
4.2. Mezőgazdasági helyzetkép az Európai Unióban.....	28
5. Empirikus vizsgálat.....	30
5.1. Kutatási módszertan	30
5.2. A kutatási eredmények	31
5.2.1. Mintára jellemző adatok.....	31
5.2.2. Trendek alakulása, összefüggés vizsgálatok eredményei	37
5.2.3. Következtetések, hipotézisek eredményei.....	40
6. A mezőgazdaság jelenlegi helyzete, jövőbeni szerepe Magyarországon	42
Irodalomjegyzék.....	50
Ábrajegyzék	52
Táblázatjegyzék.....	52

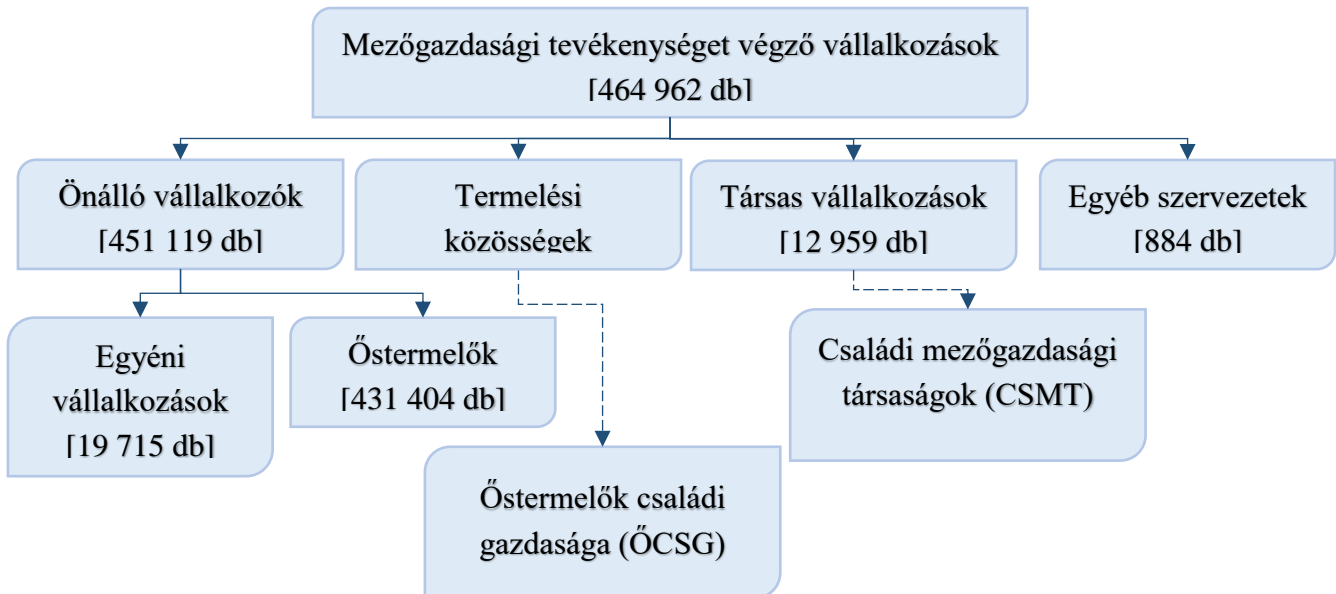
Bevezetés

Gazdasági, társadalmi szempontból a mezőgazdasági ágazat szerepe vitathatatlan. A népességnövekedés miatt az élelmiszerekre egyre nagyobb az igény, miközben a fogyasztói trendek is változnak, egyre nagyobb teret kapnak a biotermékek a piacon. A technológiai fejlődés is hatással van a termelésre, a technológiai fejlesztés azonban jellemzően nagy költséget jelent a gazdaságoknak. Az igények és technológiák változásához a mezőgazdasági vállalatoknak alkalmazkodniuk kell, amihez számos esetben támogatásokat kapnak. Kiemelt jelentőségük miatt ezek a gazdaságok, vállalkozások a működésüket segítő támogatások mellett különféle adózási kedvezményeket, a többi vállalkozás adózási lehetőségétől eltérő adózási módszer alkalmazását érvényesíthetik.

Ez a téma azért fontos számomra, mert könyvelőgyakornokként dolgozom a PálmaÁg könyvelőirodában, falusi környezetben, és az ügyfélkör jelentős részét képezik a mezőgazdasági tevékenységet végző gazdálkodók. Emiatt munkám szempontjából is fontos ezen gazdálkodók lehetőségeinek megismerése. Továbbá, a mezőgazdasági rendszer reformja, az új gazdálkodási formák megjelenése és az adózásban, jövedelemszámításban megjelenő új kedvezmények miatt a mezőgazdasági vállalkozások működési és adózási lehetőségeinek vizsgálata különösen aktuális téma jelenleg.

Dolgozatomban bemutatom, hogy milyen gazdálkodási formákban lehet mezőgazdasági tevékenységet végezni, illetve, hogy mely lehetőség kinek előnyös. Emellett kitérek a működési formákhoz kapcsolódó egyes adózási lehetőségekre. Kutatásom során elemzés alá vonom a PálmaÁg könyvelőiroda ügyfélkörében levő mezőgazdasági tevékenységet folytató gazdálkodókat azzal a céllal, hogy feltárjam, milyen változások történtek az adózási módok választásában az elmúlt években. Vizsgálataimhoz kapcsolódóan három hipotézist is megfogalmaztam, melyet a primer adatokra végzett elemzésekkel igazolok, illetve vetek el. Kutatásom során megvizsgálom a mezőgazdasági reform hatását is ezen gazdaságokra. Dolgozatom záró fejezetében pedig kitérek a mezőgazdaság hazai körülményeire, vizionálok, hogy várhatóan milyen trendek szerint alakulnak a fogyasztói igények, továbbá, hogy miben rejlik a mezőgazdaság jövője Magyarországon.

1. Mezőgazdasági szektorban működő vállalkozások

1. ábra: Mezőgazdasági tevékenységet végző vállalkozások száma működési forma szerint, 2022. február
Forrás: KSH tájékoztatói adatbázis

A mezőgazdasági tevékenység többféle formában végezhető (1. ábra). Magánszemélyként (önálló vállalkozók) egyéni vállalkozóként, illetve őstermelőként van lehetőség mezőgazdasági tevékenységet végezni. Az önálló és a társas vállalkozás közötti átmenetnek tekinthető az őstermelők családi gazdasága (ŐCSG) mint termelési közösség, amely a korábbi közös őstermelői igazolványnak és családi gazdaságnak a jogutódja. Társas vállalkozásként vagy családi mezőgazdasági társaság (CSMT) vagy a klasszikus társasági formák (pl. bt, kft stb.) valamelyikében lehet a tevékenységet folytatni. Az egyéb szervezeti formákba például szövetkezeteket sorolhatunk.

1.1. Egyéni vállalkozások

A Magyarországon működő kb. 1 337 ezer önálló vállalkozásból több mint 451 ezer vállalkozás a mezőgazdasági szektorban tevékenykedik a Központi Statisztikai Hivatal 2022. februári adatai alapján. Ebbe beletartoznak az egyéni vállalkozók és az őstermelők.

Az egyéni vállalkozások jellemzői közé tartozik, hogy elindítása egyszerű, olcsó és online intézhető. A tevékenység szüneteltetése, megszüntetése és a különféle adatváltozás bejelentések is könnyen kivitelezhetőek elektronikus úton. Mindemelllett a vállalkozó gazdasági döntéseit maga hozza meg, nincs szükség több tag együttműködésére, így a

döntéshozatal folyamata gyorsnak mondható. Hátránya, hogy a vállalkozó felelőssége korlátlan, tehát likviditási problémák esetén teljes vagyonával felel a gazdálkodó.

Egyéni vállalkozó lehet főállású, illetve mellékfoglalkozású vállalkozó, tevékenysége mellett őstermelői tevékenységet is folytathat, viszont a nyilvántartásban szereplő őstermelői tevékenységeket egyéni vállalkozóként nem folytathatja. Tevékenysége tekintetében olyan tevékenységeket folytathat, amelyek képzéshez nem kötöttek, vagy melyekhez a vállalkozónak, vagy általa határozatlan időre foglalkoztatott alkalmazottjának a szükséges képzése megvan.

1.2. Őstermelők

Őstermelő a 16. életévét betöltött, őstermelői nyilvántartásban szereplő természetes személy, aki saját gazdaságban folytat őstermelői tevékenységet. Az őstermelő őstermelői tevékenysége tekintetében nem lehet egyéni vállalkozó.

Saját gazdaság az az őstermelő, vagy őstermelők családi gazdasága által használt mező- és erdőgazdasági hasznosítású föld, illetve azok a mezőgazdasági eszközök, melyekre nézve az őstermelőt megilleti a termelés szervezésének, illetve eredményének felhasználási joga.¹

Őstermelőként végezhető tevékenységek: mező- erdőgazdasági tevékenység, termékfeldolgozás, kiegészítő tevékenységek (a teljes őstermelői bevétel 25%-áig alkalmazhatók a kiegészítő tevékenységre az őstermelői adózási szabályok). Mező- és erdőgazdálkodási tevékenységbe tartozik a növénytermesztés, kertészet, állattartás, méhanya nevelés, halászat, haltenyésztés, szaporítóanyag-termesztés, a vad-és erdőgazdálkodás, illetve a kiegészítő tevékenységgel vegyes gazdálkodás. A kiegészítő tevékenységek körébe tartozik a falusi és agroturizmus, a kézművesipari tevékenység, a fűrészáru feldolgozás, a takarmány-előállítás, az élelmiszer előállítása mezőgazdasági termékekből, kivéve, ha az saját gazdaságban előállított alapanyag felhasználásával történik, a dohányfeldolgozás, a bioüzemanyag-előállítás, a mező- és erdőgazdálkodási tevékenység során keletkezett melléktermékek és hulladékok hasznosítása, feldolgozása, illetve ezen termékekből keletkezett termékek értékesítése, továbbá a mező- és erdőgazdálkodási szolgáltatás.²

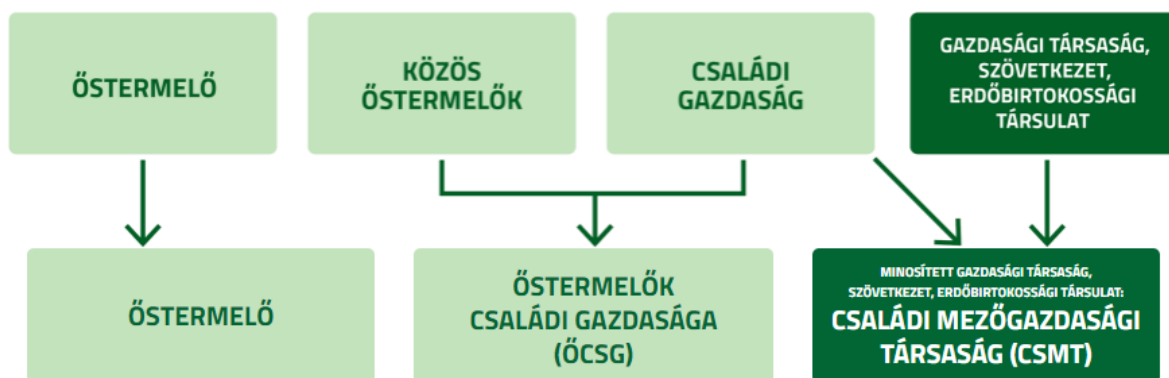
¹ 2020. évi CXXIII. törvény a családi gazdaságokról 2. § h) pont

² NAV: Mezőgazdasági őstermelő adózása, 06. Információs füzet [elektronikus dok.]. 2022. Letöltés dátuma: 2022. 03. 21. Hozzáférés: https://nav.gov.hu/ugyfeliranytu/nezzen-utana/inf_fuz/2022

Ahhoz, hogy az őstermelői jogviszony létrejöhön, a magánszemélynek kérelmet kell benyújtania. Az Agrárkamarához benyújtandó őstermelői nyilvántartásba vételi kérelemnek tartalmaznia kell az őstermelő adatait, az őstermelői tevékenység végzésének helyét, az őstermelői tevékenység adatait, illetve nyilatkozni kell az őstermelőkre vonatkozó feltételeknek való megfelelésről. Továbbá azt is jelölni kell, hogy az őstermelő az őstermelők családi gazdasága tagjaként végzi-e tevékenységét, vagy sem.³

1.3. Őstermelők családi gazdasága (ÖCSG)

Az őstermelők családi gazdasága a 2. ábrán láthatóan a korábbi közös őstermelői igazolványnak és családi gazdaságnak a jogutódja, ezek sajátosságait tömöríti össze. Az őstermelők családi gazdasága önálló jogalanyisággal és a tagok vagyontól elkülönült vagyonnal nem rendelkező, legalább két, egymással hozzátartozói láncolatban álló őstermelő tag által létrehozott termelési közösség, és benne a tagok az őstermelői tevékenységüket saját gazdaságukban közösen, valamennyi tag személyes közreműködésével végzik. Egy őstermelő csak egy őstermelők családi gazdaságának lehet a tagja.⁴

2. ábra: Őstermelői egységek új kategóriái 2021. január 1-től
 Forrás: NAK honlap, Családi gazdaság. Elérhetőség: <https://www.nak.hu/csg>

A hozzátartozói láncolat a közeli hozzátartozói kapcsolatban lévő személyek, valamint e személyek hozzátartozói és egyenesági rokonai által alkotott csoport.⁵

Polgári jogi társaság szabályai szerint szerződéssel alapíthatók ezek a gazdaságok, az alapítást kérelmezni kell, amihez csatolni kell egy nyilatkozatot a tagok hozzátartozói minőségéről, illetve az alapító szerződést. A tagok képviselőjében az őstermelők családi gazdasága

³ Nemzeti Agrárgazdasági Kamara: Családi gazdaságok reformja. Megtekintve: 2022. 03. 21. Hozzáférés: <https://www.nak.hu/csg/ostermelo>

⁴ 2020. évi CXXIII. törvény a családi gazdaságokról (továbbiakban Csg tv.)6. §

⁵ Csg tv. 2. § b) pont

tevékenysége körében a képviselő jár el. A tagok egymással munkaviszonyban, vagy munkavégzésre irányuló jogviszonyban nem állhatnak. Az őstermelők családi gazdaságának bármely tagja és alkalmazottja eljárhat a többi tag nevében értékesítéskor.⁶

Az ÖCSG alapításakor az alapító szerződésbe bele kell foglalni, hogy a tagok az összes használatukban levő termőföldet, termelőeszközöket, az ezekhez kapcsolódó vagyoni értékű jogokat közös használatba adják a tagsági jogviszony fennállásáig. Meghatározzák a tevékenységeket, kiegészítő tevékenységeket, a tagok közreműködési formáját. Döntenek a gazdaság képviselőjének személyéről, és a családi gazdaság központjáról. Továbbá rendelkezhetnek arról, hogy a nyereségben, veszteségben milyen módon osztoznak, ez ugyanis jelentőséggel bír a tagok adóköteles jövedelmének a meghatározásakor. Amennyiben erről nem születik külön megállapodás, a közös tevékenység nyeresége, vesztesége a tagok közt egyenlő arányban oszlik meg.⁷

1.4. Családi mezőgazdasági társaságok (CSMT)

A családi mezőgazdasági társaság egy új minősítő kategóriát jelent a már meglévő gazdasági egységeknek, tehát nem egy új működési forma. Családi mezőgazdasági társaságként gazdasági társaság, erdőbirtokossági társulat és szövetkezet működhet, a családi mezőgazdasági társaságok nyilvántartásába vételt követően. A minősítés megszerzésének feltétele, hogy a gazdasági egység kizárólag mező- erdőgazdasági és kiegészítő tevékenységet folytat, illetve, hogy tagjai egymással hozzátartozói viszonyban, hozzátartozói láncolatban állnak. További feltétel, hogy legalább két tagjának kell lennie, egy személy csak egy CSMT tagja lehet, és csak az lehet CSMT tagja, akinek gazdasági egységét a cégbíróság már bejegyezte. Az őstermelőknél említett kiegészítő tevékenységből származó 25%-os bevételi korlátot nem kell alkalmazni, tehát az a gazdasági egység is lehet CSMT, amely többnyire kiegészítő tevékenységet végez. Jogi személy családi mezőgazdasági társaságnak nem lehet tagja, ez alól kivételt jelent a saját részvény vagy üzletrész megszerzése. A minősítést kérelem alapján az Agrárgazdasági Kamara végzi.⁸

A minősítési kérelem tartalmazza a tagok nyilatkozattételét a hozzátartozói minőségről és a jogi személy létesítő okiratát. A létesítő okiratban rendelkezni kell a tagok tulajdonában, vagy használatában levő egyes termőföldeknek és termelőeszközöknek, és az ezekhez kapcsolódó

---

⁶ Csg tv. 8. §

⁷ Csg tv. 7. § és 9. §

⁸ Csg tv. 14. §

vagyoni értékű jogoknak a társaság részére történő átengedésről, továbbá a tagok személyes közreműködésének módjáról és elszámolási rendjéről.⁹

1.5. Klasszikus társas vállalkozási formák

Mezőgazdasági tevékenységet folytathatnak közkereseti társaságok, betéti társaságok, korlátolt felelősségű társaságok, részvénytársaságok és szövetkezetek is. Ezek alapítása történhet egyszerűsített eljárással kkt., bt., kft., és zrt. esetén, illetve hagyományos eljárással. A társas vállalkozások alapítása különféle költségekkel is jár, és hosszabb időt vesz igénybe, mint az őstermelői vagy egyéni vállalkozói jogviszony létrehozása. A különféle működési formák alapításakor létesítő okiratra van szükség: társasági szerződésre, alapító okiratra, vagy alapszabályra. Ebben a vállalkozás alapadatait, a tagok adatait, vezető tisztségviselő megnevezését, a társaság tevékenységi körét, a könyvvizsgáló személyét, amennyiben könyvvizsgálatra kötelezett a vállalkozás, stb. rögzítik. A gazdasági társaság cégjegyzékbe történő bejegyzése kérelemre történik, a kérelemhez pedig mellékletként csatolni kell a cégforma és a választott cégeljárás szerint szükséges mellékleteket. Mindezek alapján elmondható, hogy ezen vállalkozások alapítása sokkal bonyolultabb, költségesebb a gazdasági egységeknek, így a mezőgazdasági tevékenységet végzők számára a társas vállalkozás alapítása csak akkor előnyös, ha az őstermelők családi gazdaságának bevételi keretei nem elegendőek számukra.

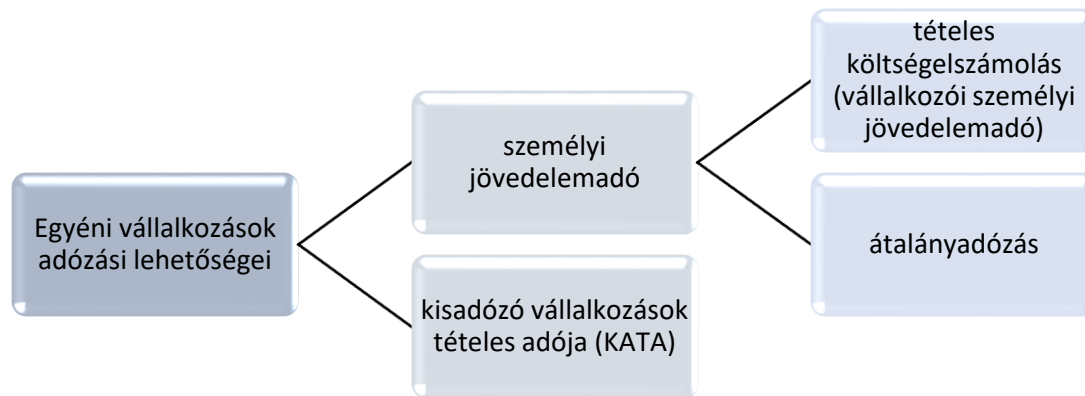
---

⁹ NAV: Mezőgazdasági őstermelő adózása, 06. Információs füzet [elektronikus dok.]. 2022. Letöltés dátuma: 2022. 03. 21. Hozzáférés: https://nav.gov.hu/ugyfeliranytu/nezzen-utana/inf_fuz/2022

2. Mezőgazdasági tevékenységet végzők adózási lehetőségei

2.1. Egyéni vállalkozások adózási lehetőségei

Egyéni vállalkozások számára jövedelmük adózására két lehetőség van. Az egyik, hogy a személyi jövedelemadó szabályai szerint kétféle megoldás közül választ, a másik, hogy a kisadózó vállalkozások tételes adója szerint adózik (3. ábra).

3. ábra Az egyéni vállalkozások adózási lehetőségei
Forrás: saját szerkesztés NAV 03. Információs füzet alapján

a) Személyi jövedelemadó szerinti adózás

A személyi jövedelemadó szerinti adózás esetén a vállalkozó két módon állapíthatja meg jövedelmét: tételes költségelszámolással, vagy átalányadózáással.

Tételes költségelszámolásnál a vállalkozói bevételekből levonja az elismert és igazolt költségeket. A bevételnek és költségeknek számító tételeket tételesen meghatározza a Személyi jövedelemadóról szóló törvény (továbbiakban Szja tv.).

A **bevételbe** tartoznak többek között a tevékenység ellenértékeként, vagy előlegként kapott összegek, tevékenységgel összefüggésben kapott kamat, kötbér, fogyasztói árkiegészítés értéke, a költségként elszámolt és utóbb visszatérített adó, szociális hozzájárulási adó, a biztosító szolgáltatása, az egy összegben költségként elszámolt tárgyi eszköz beszerzési értékének a törvényben meghatározott hányada, továbbá a kártalanítás, kártérítés összege, a felelősségbiztosítás alapján felvett összegek, stb..

A bevételeken túl, vannak **bevételt növelő és bevételt csökkentő tételek** is. Bevételt növelő tétel a bevételként nyilvántartott készletérték, valamint a foglalkoztatottak átlagos állományi létszámának csökkenése miatt figyelembe vett összeg. Bevételt csökkentő tétel meghatározott esetben az alkalmazottnak kifizetett bér, illetve a minimálbér 24%-a, a befizetett szociális hozzájárulási adó összege a tanuló, képzésben részt vevő személy továbbfoglalkoztatása után,

munkanélküli, szabadságvesztésből szabaduló, illetve a pártfogó felügyelet hatálya alatt álló személy után, a kutatáshoz, fejlesztéshez kapcsolódóan felmerült költségek, értékcsökkenési leírás összege, a kisvállalkozói kedvezmény összege, a fejlesztési tartalék, és a létszámnövekményre tekintettel levonható összeg.¹⁰

Vállalkozói költségként a vállalkozói kivét és a vállalkozói bevétel elérése érdekében felmerült kiadások számolhatók el, ezeknél szükséges, hogy megfelelően bizonylatoltak legyenek. Költségként elszámolható az Sza tv. szerint többek között az anyag-, árubeszerzésre, szállításra fordított összeg, adott előlegek, kizárólag üzemi célt szolgáló tárgyi eszközök, nem anyagi javak beszerzési, előállítási költsége, ezek javítási, karbantartási költségei, az értékcsökkenési leírás összege, a személyi jellegű kifizetések, a biztosítási díj, üzleti hitelre fizetett kamat, illeték, vám és perköltség, utazási és szállásköltség, megfizetett, tevékenységhez kapcsolódó adók, szociális hozzájárulási adó, stb.. Költségként nem érvényesíthető a személyi jövedelemadó, a fizetett saját társadalombiztosítási járulék, az alkalmazottnak adott vissza nem térítendő munkáltatói támogatás, illetve egyszerűsített foglalkozásánál a minimálbér napi összegének kétszeresét meghaladó mértékű kifizetés.¹¹

Az egyéni vállalkozónak lehetősége van **vesztesége elhatárolására**, ilyenkor a vállalkozói bevételeket meghaladó költségeket a következő öt adóévben számolhatja el jövedelmével szemben. Az elhatárolt veszteség legfeljebb az elhatárolt veszteség nélkül számított adóalap feléig érvényesíthető. Az adóév veszteségét a korábbi évekről áthozott veszteség figyelembevétele nélkül kell megállapítani, az elhatárolt veszteségek elszámolásánál a keletkezésük sorrendjét kell követni, azaz a legkorábbi évekről áthozott veszteségeket kell először figyelembe venni. Mezőgazdasági tevékenységet végzők számára további előny, hogy az adóévben elhatárolt veszteséget az adóévet megelőző két évre visszamenőleg is rendezheti adóbevallásának önellenőrzésével. Ebben az esetben azonban az elhatárolt veszteség 30%-a vonható le az egyes években veszteségelhatárolás címén. A fennmaradó részt a következő években tudja érvényesíteni jövedelmével szemben az adózó.¹²

A vállalkozói adóalap tehát a fenti tételekből adódik össze: a bevételekhez hozzáadódnak a bevételt növelő tételek, levonva ebből a bevételt csökkentő tételeket, költségeket, illetve elhatárolt veszteségeket. Az adó megállapításához meg kell állapítani, hogy a hasonlítási alap

---

¹⁰ NAV: Egyéni vállalkozók szja- és járulékkötelezettsége, 03. Információs füzet [elektronikus dok.]. 2022. Letöltés dátuma: 2022. 03. 21. Hozzáférés: https://nav.gov.hu/ugyfeliranytu/nezzen-utana/inf_fuz/2022; 1995. évi CXVII. törvény a személyi jövedelemadóról (továbbiakban Sza tv.) 49/B. és 10. melléklete

¹¹ Sza tv. 11. számú melléklete

¹² Sza tv. 49/B. § (7)

– ami a bevételek, bevételt növelő tételek és költségek összege – meghaladja-e a jövedelemminimum összegét – a bevétel 2 %-át – (4. ábra). Ha a hasonlítási alap meghaladja a jövedelemminimumot, akkor a vállalkozói adóalap után, ha viszont kisebb, akkor a jövedelemminimum után kell adózni.¹³

4. ábra Adóalap megválasztása a vállalkozói jövedelemadó alkalmazásakor.
Forrás saját szerkesztés jogszabály alapján.

A vállalkozói adóalap után az adó mértéke 9 %, ami tovább csökkenthető – a társaságokhoz hasonló szabályok szerint – a kisvállalkozói (beruházási) kedvezménnyel és a kisvállalkozások adókedvezményével. Ezt az adókedvezményt legfeljebb a vállalkozói személyi jövedelemadó 70%-áig lehet érvényesíteni.¹⁴

Az **átalányadózás** választásának feltétele, hogy a vállalkozó bevétele ne haladja meg az éves minimálbér 10-szeresét, kiskereskedelmi tevékenység esetén az 50-szeresét. A tevékenységét év közben kezdő is választhatja ez az adózási módot, ekkor a bevételi értékhatárokat időarányosan kell figyelembe venni.¹⁵

Az átalányban megállapított jövedelemnél a vállalkozói bevételt az egyes tevékenységekhez kapcsolódó költséghányad levonásával kell korrigálni. A jövedelmet a bevételből egyéni vállalkozó 40%, mezőgazdasági, feldolgozóipari termék előállítási és szolgáltatási, építőipari és szolgáltatási tevékenységek esetében 80%, kiskereskedelmi tevékenység, illetve mezőgazdasági őstermelői tevékenység esetén 90% költséghányad levonásával állapítja meg. Az átalányadózás időszaka alatt elszámoltnak kell tekinteni az összes költséget, és értékcsökkenési leírást, továbbá az elhatárolt veszteségek évenkénti 20-20%-át. Adómentes a vállalkozó átalányban megállapított jövedelmének az éves minimálbér felét meg nem haladó része. Az átalányban megállapított jövedelem adóköteles része az összevont adóalapba tartozik.¹⁶

¹³ Szja tv. 49/B. § (8), NAV: Egyéni vállalkozók szja- és járulékkötelezettsége, 03. Információs füzet [elektronikus dok.]. 2022. Letöltés dátuma: 2022. 03. 21. Hozzáférés: https://nav.gov.hu/ugyfeliranytu/nezzen-utana/inf_fuz/2022

¹⁴ Lakatos Mária: Adózás I. Budapest: Akadémia Kiadó, 2019. ISBN: 978 963 454 650 4

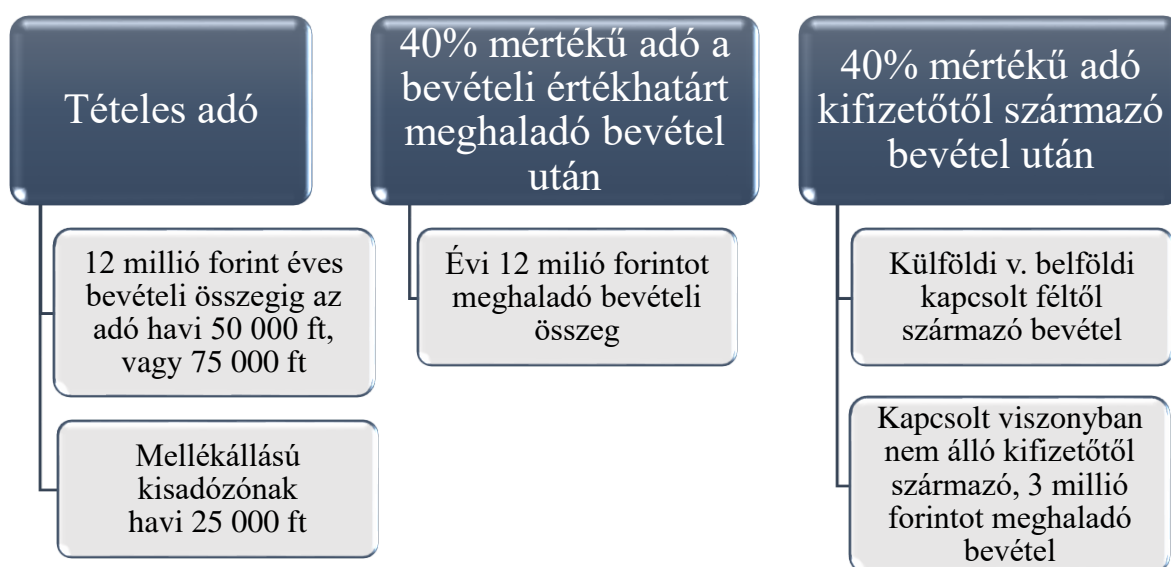
¹⁵ Szja tv. 50. §

¹⁶ Szja tv. 53. §

b) Kisadózó vállalkozások tételes adója (Kata)

Az egyéni vállalkozó választhatja az a lehetőséget, hogy a kisadózó vállalkozások tételes adója szerint adózik jövedelme után. A kata szerinti adózás előnye, hogy ez a legegyszerűbb adózási mód. Ezt a módot választhatják a kezdő vállalkozásokon túl a már működő vállalkozások is, ilyenkor az adóalanyiság a kata választásának bejelentését követő hónap első napjával kezdődik, míg kezdő vállalkozásnál a vállalkozás nyilvántartásba vételének napjával jön létre.¹⁷

Három típusú adó van jelenleg a kata rendszerében (5. ábra): a tételes adó, a bevételi értékhatárt meghaladó bevételt terhelő 40%-os adó, illetve a kifizetőtől származó bevételt terhelő 40%-os adó.

5. ábra Kata szerinti adózási típusok.
Forrás: saját szerkesztés jogszabályok alapján.

A **tételes adó** esetén főállású kisadózónak havi 50 ezer, főállásúnak nem minősülő kisadózónak havi 25 ezer Ft tételes adókötelezettsége keletkezik. Ez az adókötelezettség minden megkezdett naptári hónapban felmerül. A főállású kisadózó vállalkozó nyilatkozhat arról, hogy magasabb összegű tételes adót fizet, ekkor 75 ezer forint adókötelezettsége keletkezik minden megkezdett hónapban. Az adót a tárgyhót követő hó 12. napjáig kell legkésőbb megfizetni. Az adófizetés alól mentesül a kisadózó, ha táppénzben, vagy meghatározott szociális ellátásban részesül, ha katonai szolgálatot teljesít, ha fogvatartott, vagy ha egyéni vállalkozói tevékenységét szüneteltette, vagy kiegészítő tevékenységet

¹⁷ NAV: Kisadózó vállalkozások tételes adója, 61. Információs füzet [elektronikus dok.]. 2022. Letöltés dátuma: 2022. 03. 21. Hozzáférés: https://nav.gov.hu/ugyfeliranytu/nezzen-utana/inf_fuz/2022

folytatóként keresőképtelen, kivéve, ha kisadózóként folytatott tevékenységébe tartozó munkát végez.¹⁸

A tételes adó megfizetésével a kisadózók mentesülnek a vállalkozói személyi jövedelemadó és vállalkozói osztalékalap utáni adó, vagy átalányadó, a társasági adó (ha magánszemély tagokkal rendelkező bt. vagy kkt. választotta a katát), a személyi jövedelemadó és a járulékok és a szociális hozzájárulási adó megállapítása, bevallása és megfizetése alól. Nem mentesül a kisadózó a kisadózónak nem minősülő személyeknek juttatott jövedelmek után teljesítendő adókötelezettség alól.¹⁹

Amennyiben a kisadózó havi bevétele meghaladja az adófizetési kötelezettséggel érintett hónapok és havi 1 millió forint szorzatát, az e feletti bevételi összeg után 40% mértékű adót köteles fizetni. Ugyanúgy 40% mértékű adó keletkezik, ha vele kapcsolt vállalkozásban álló belföldi, vagy külföldi kifizetőtől bevétele keletkezik, illetve, ha kapcsolt vállalkozási viszonyban nem álló belföldi vagy külföldi kifizetőtől 3 millió forintot meghaladó bevétele keletkezik. Belföldi kapcsolt vállalkozástól kapott bevételek esetén a juttatás teljes összege után 40% mértékű adót kell bevallani és fizetni, külföldi kapcsolt vállalkozástól kapott bevétel esetén a 40 %-os adó alapja a bevétel 71,42 %-a. A kapcsolt vállalkozási viszonyban nem álló ugyanazon belföldi kifizetőtől származó, 3 millió forintot meghaladó összegű bevétel esetén az értékhatárt meghaladó bevétel után köteles megfizetni a 40 %-os mértékű adót a kisadózó. Külföldi kifizető esetén, ha nem áll kapcsolt viszonyban a kisadózó vállalkozással, és a tőle származó bevételek meghaladja a 3 millió forintos értékhatárt, akkor ezen értékhatárt meghaladó bevételi rész 71,42%-a lesz az adó alapja.²⁰

2.2. Östermelők adózása

A mezőgazdasági őstermelő tevékenységéből származó jövedelme után az szja törvény rendelkezései szerint kell adóznia, és ez a jövedelem az önálló tevékenységből származó jövedelemnek minősül. Az őstermelő jövedelmének megállapítása három módon történhet: átalányadózással, tételes költségelszámolással, illetve 10 %-os költséghányad alkalmazásával (6. ábra). Jövedelemszámítási módtól függetlenül negyedévente kell az őstermelőnek megállapítani az adóelőleg-alapját. Ha az őstermelő bevétele nem haladja meg az adóévben az éves minimálbér felét, azaz 2022-ben 1,2 millió forintot, akkor az őstermelőnek nem kell

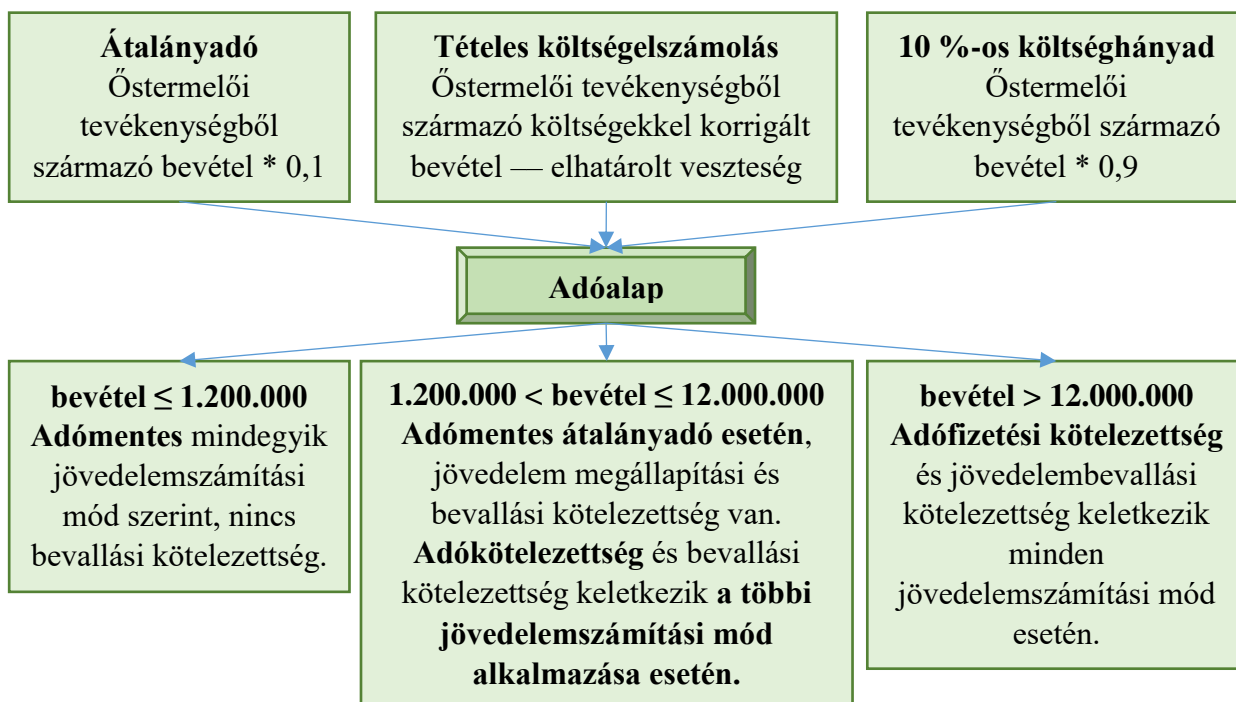
---

¹⁸ 2012. évi CXLVII. törvény a kisadózó vállalkozások tételes adójáról és a kisvállalati adóról (továbbiakban Katv.) 8. §

¹⁹ Katv. 9. §

²⁰ Katv. 8. § (6), (6a), (6b), (6c), (6d)

jövedelmet megállapítania és bevallania. Amennyiben a bevétel meghaladja ezt az értékhatárt, úgy csak az értékhatár feletti rész után kell megfizetni az adóelőleget.²¹

6. ábra Mezőgazdasági őstermelők jövedelemszámítási lehetőségei, az adómentesség értékhatárai.
Forrás: saját szerkesztés jogszabályok alapján

a) Átalányadózás

Jövedelemszámítás szempontjából átalányadózonak számít az őstermelő, ha megfelel az átalányadózás feltételeinek. Más jövedelemszámítási módszer alkalmazásához nyilatkozatot kell tenni. Az átalányadózás feltétele, hogy az őstermelő e tevékenységből származó bevétele az adóévben az éves minimálbér tízszeresét ne haladja meg, tehát 2022-ben a 24 millió forintot.²²

Östermelői bevételnek számít minden mező- és erdőgazdálkodási tevékenységből származó bevétel, továbbá a kiegészítő tevékenységből származó bevétel, amennyiben ez nem haladja meg az őstermelői tevékenységből származó éves bevétel 25%-át. Ha a kiegészítő tevékenységekből származó bevétel meghaladja ezt, akkor ez a bevétel önálló tevékenységből származó jövedelem szerint adózik, nem kerül az őstermelői jövedelmek közé. Bevételbe tartozik az értékesített termékek, tevékenységek ellenértékeként, vagy előlegként kapott

²¹ NAV: Mezőgazdasági őstermelő adózása, 06. Információs füzet [elektronikus dok.]. 2022. Letöltés dátuma: 2022. 03. 21. Hozzáférés: https://nav.gov.hu/ugyfeliranytu/nezzen-utana/inf_fuz/2022

²² NAV: Mezőgazdasági őstermelő adózása, 06. Információs füzet [elektronikus dok.]. 2022. Letöltés dátuma: 2022. 03. 21. Hozzáférés: https://nav.gov.hu/ugyfeliranytu/nezzen-utana/inf_fuz/2022

összegek mellett többek között a kizárólag üzemi célt szolgáló tárgyi eszköz, nem anyagi javak, anyag, félkész termék értékesítésekor kapott ellenérték, ha ezzel kapcsolatban költséget számolt el bármely évben, a kapott kamatok, káreseménnyel kapcsolatos kártérítések, kártalanítások, a kapott kötbér és késedelmi kamat.²³

Átalányadózás esetén az őstermelői jövedelmet a bevételből 90%-os költséghányad levonásával kell megállapítani. Adómentes az átalányadózó őstermelő őstermelői tevékenységből származó jövedelme, ha ez nem haladja meg az éves minimálbér felét, azaz 2022-ben az 1,2 millió forintot. Ezek alapján tehát 12 millió forintig az őstermelő bevétele mentes az adó alól, viszont bevételét és az abból megállapított jövedelmét be kell vallani az adómentességtől függetlenül (4. ábra). Az adómentesség értékhatárát meghaladó jövedelem esetén az összevont adóalap csökkenthető az adóalap kedvezményekkel, majd az így meghatározott korrigált adóalap után kell 15% mértékű adóelőleget megfizetnie az őstermelőnek a negyedévet követő hónap 12-ig. Az átalányadózást választók nem érvényesíthetik a 100 ezer forintos őstermelői adókedvezményt.²⁴

a) Tételes költségelszámolás alkalmazása

A tételes költségelszámolás esetén az egyéni vállalkozóhoz hasonlóan a jövedelem megállapításához a bevételből le kell vonni a bevételt csökkentő kedvezményeket és a tevékenység végzése érdekében felmerült költségeket. Nem tartozik az őstermelő bevételei közé az őstermelői tevékenységével összefüggésben kapott támogatás összege. Tételes költségelszámolás alkalmazásakor figyelembe vehető bevételt csökkentő kedvezmények többek között a kitermelt vagy lábon álló faállomány értékesítéséből származó bevételek esetén az az összeg, melyet az erdő felújítási költségei fedezésére elkülönített számlára befizetett, meghatározott esetekben a minimálbér összege, vagy annak 24%-a, továbbá meghatározott foglalkoztatottak esetén a szociális hozzájárulás összege.²⁵

Költségként itt is érvényes, hogy kizárólag a tevékenység folytatása, bevétel megszerzése érdekében ténylegesen felmerült, megfelelően bizonylatolt kiadás számolható el. Jellemző költség többek között az értékcsökkenési leírás összege, az alkalmazottaknak fizetett bérek, a szociális hozzájárulási adó és egyéb juttatások, bérleti díjak, rezsiköltségek, biztosítási díjak,

---

²³ Csg tv. 2. § (c), (g), 3. § (4), Sza tv. 3. § (85), 2. melléklet

²⁴ Sza tv. 53. § (1) d); 1. számú melléklet 4.26.; NAV: Mezőgazdasági őstermelő adózása, 06. Információs füzet [elektronikus dok.]. 2022. Letöltés dátuma: 2022. 03. 21. Hozzáférés: https://nav.gov.hu/ugyfeliranytu/nezzen-utana/inf_fuz/2022

²⁵ Sza tv. 7. § (3); Sza tv. 20. §, 21. §

stb. Amennyiben az igazolt költségek összege meghaladja a bevételek összegét, ezt a veszteséget az őstermelő a megelőző 2 év, vagy a következő 5 év jövedelmével szemben el tudja számolni. A korábbi évek veszteségeit az elhatárolt veszteség nélkül számított őstermelésből származó jövedelem feléig lehet figyelembe venni, míg az előző két év jövedelmével szemben 30% veszteség számolható el.²⁶

Ha az őstermelő tevékenységéből származó bevétele az adóév elejétől összesítve nem haladja meg az éves minimálbér felét, akkor nem kell adóelőleget megállapítani és bevallani. Ha a bevétel meghaladja ezt az értékhatárt, akkor az adóelőleg-alapot az adóévben megszerzett összes őstermelői bevétel alapján kell megállapítani. Az összevont adóalap csökkenthető az adóalap-kedvezményekkel, illetve tételes költségelszámolást alkalmazó őstermelők esetében őstermelői adókedvezmény is érvényesíthető, melynek összege legfeljebb 100 000 forint.²⁷

b) 10 %-os költséghányad módszer

Az őstermelő dönthet úgy, hogy jövedelmét 10%-os költséghányad levonásával állapítja meg bevételéből. Ebben az esetben nem vehet figyelembe bevételt csökkentő kedvezményt, a költségek pedig a 10% költséghányad levonásával elszámoltnak számítanak. A tárgyi eszközök, nem anyagi javak értékcsökkenését, illetve a korábbi évek elhatárolt veszteségéből évente 20-20%-ot szintén elszámoltnak kell tekinteni.²⁸

Ennél a jövedelemszámítási módnál is érvényes, hogy az éves minimálbér feléig adómentes az őstermelő bevétele, illetve igénybe vehető az őstermelői adókedvezmény is.

2.3. Őstermelők családi gazdaságának adózása

Az őstermelőkhöz hasonlóan a családi gazdaságok is átalányadózással, tételes költségelszámolással és 10%-os költséghányad alkalmazásával tudják megállapítani az őstermelői bevételükből a jövedelmet. Ebben a fejezetben ezeknek a jövedelemszámítási módoknak a családi gazdaságokra vonatkozó további szabályait ismertetem.

Az őstermelők családi gazdaságának minden tagjának az őstermelői jövedelemre azonos adózási módot kell választani, illetve általános forgalmi adó tekintetében is azonos adózást kell alkalmazni. Az alkalmazandó adózási módot a családi gazdaság képviselőjének kell

---

²⁶ Szja tv. 3. számú melléklete, Szja tv. 22. §

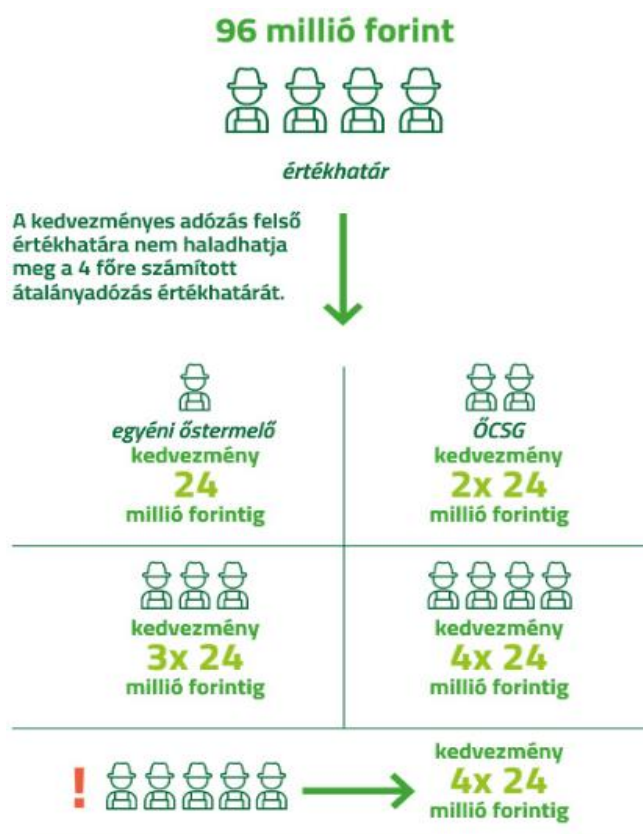
²⁷ NAV: Mezőgazdasági őstermelő adózása, 06. Információs füzet [elektronikus dok.]. 2022. Letöltés dátuma: 2022. 03. 21. Hozzáférés: https://nav.gov.hu/ugyfeliranytu/nezzen-utana/inf_fuz/2022

²⁸ NAV: Mezőgazdasági őstermelő adózása, 06. Információs füzet [elektronikus dok.]. 2022. Letöltés dátuma: 2022. 03. 21. Hozzáférés: https://nav.gov.hu/ugyfeliranytu/nezzen-utana/inf_fuz/2022

bejelentenie a Nemzeti Adó- és Vámhatóság felé, minden tag tekintetében. Ebben fel kell tüntetni a tagok nevét és adóazonosító jelét is.²⁹

Az őstermelők külön tesznek eleget jövedelmük után keletkező adókötelezettségüknek, viszont a családi gazdaságnak elegendő a bevételekről és tételes költségelszámolás esetén a költségekről egy nyilvántartást vezetni. Amennyiben a tagok nem határozták meg az alapító szerződésben, hogy milyen arányban részesednek a nyereségben, illetve viselik a veszteséget, ebben az esetben az őstermelő e tevékenységből származó bevételét és költségét a közösen elért összes bevételnek és költségnek a tagok számával történő elosztásával állapítja meg. Ha az alapító szerződésben döntöttek a nyereség és veszteség felosztásáról, akkor a családi őstermelői tevékenységet folytató őstermelő e tevékenységből származó bevételét és költségét az alapító szerződésben meghatározott módon állapítja meg.³⁰

a) Átalányadózás szabályai

7. ábra Az átalányadózás választásának bevételi értékhatarai az őstermelők családi gazdasága esetében.
Forrás: NAK: Családi gazdaságok reformja, Őstermelő kisokos. Hozzáférés:
<https://www.nak.hu/csg/ostermelo>

²⁹ Szja tv. 6. számú melléklet 1. pont

³⁰ Szja tv. 6. számú melléklet 2. 4. pont,

A családi gazdaság tagjai akkor alkalmazhatják az átalányadózást, ha a családi őstermelői tevékenység keretében végzett őstermelői tevékenységükből származó bevételük nem haladja meg az adóévben a tagok adóév utolsó napja szerinti létszáma és az éves minimálbér tízszerese szorzatának összegét, de legfeljebb az éves minimálbér negyvenszeresét (7. ábra). Az ábrán látható értékek a jelenleg érvényes minimálbér alapján lettek meghatározva, tehát 2022-ben a családi gazdaságok számára maximum 96 millió forint bevételi összegig választható ez a jövedelemszámítási mód. A jövedelem kiszámítása, az adómentesség érvényesítése, adóelőleg bevallási kötelezettség, illetve adófizetési kötelezettség teljesítése az őstermelőknél leírt módszer szerint történik. A kiegészítő tevékenységből származó bevétel a családi gazdaságok esetében is őstermelői bevételnek számít, amennyiben a kiegészítő tevékenységből származó bevétel nem haladja meg az őstermelők családi gazdasága teljes bevételének negyedét. Ha ezt meghaladja, a kiegészítő tevékenység teljes bevétele az önálló tevékenységből származó jövedelem szabályai szerint adóköteles, a bevétel felosztása pedig az alapító okiratban meghatározott módon történik.³¹

b) Tételes költségelszámolás

Tételes költségelszámolás alkalmazásakor a bevételek és költségek igazolására bármely tag nevére kiállított bizonylat egyenértékű. Az értékcsökkenési leírás elszámolásában az őstermelők családi gazdaságának lehetősége van az adóév utolsó napján a családi gazdasághoz tartozó tárgyi eszközöknek, nem anyagi javaknak az üzembe helyezés időpontjára meghatározott beruházási költséget egy összegben költségként elszámolni. Az őstermelők családi gazdaságának tagjaként folytatott őstermelői tevékenység esetében az e tevékenység megkezdését megelőzően elhatárolt veszteséget az őstermelő egyénileg számolja el a családi őstermelői tevékenységből származó jövedelmével szemben. Ennek szabályai megegyeznek a korábban ismertetett veszteség elszámolással.³²

Tételes költségelszámolásnál is érvényes, hogy a kiegészítő tevékenységből származó bevétel csak az őstermelők családi gazdasága teljes bevételének negyedéig tekinthető őstermelői bevételnek. Ha a kiegészítő tevékenység meghaladja ezt az értékhatárt, a kiegészítő tevékenységből származó (őstermelői bevételnek nem tekinthető) bevétel és költség tagok

---

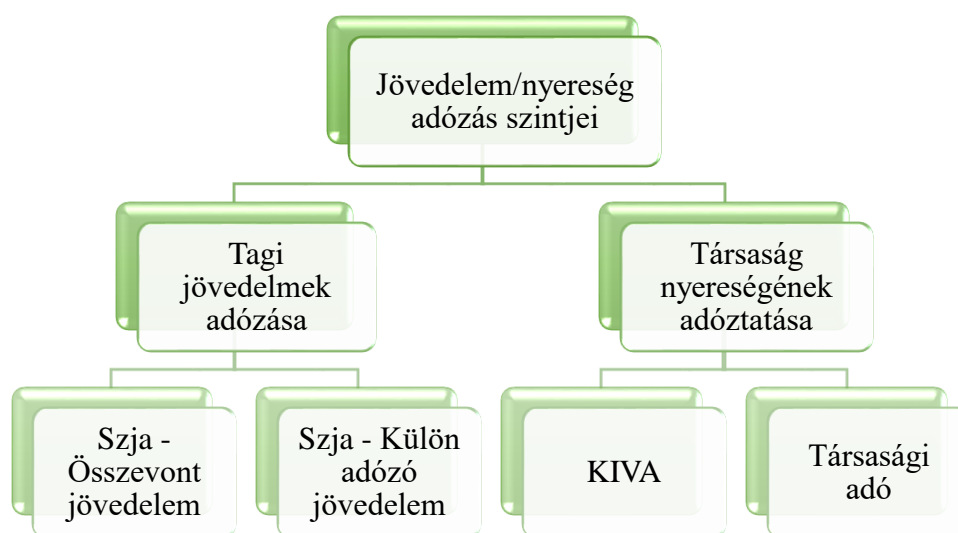
³¹ Szja tv. 6. számú melléklet, 3, 6. pont

³² Szja tv. 22. § (3)

közi elszámolásakor is a családi gazdaság alapító okiratában meghatározott felosztási mód szerint kell eljárni.³³

2.4. Családi mezőgazdasági társaságok sajátosságai

Családi mezőgazdasági társaság esetében külön adókötelezettség keletkezik a tagoknak juttatott jövedelem, illetve a társaság jövedelme után (8. ábra).

8. ábra Családi mezőgazdasági társaság adózási alternatívái.
Forrás: saját szerkesztés NAV 06. Információs füzet alapján

a) Tagoknak juttatott jövedelem adózása

A családi mezőgazdasági társaságként nyilvántartásba vett gazdasági egység a személyi jövedelemadóról szóló törvény alkalmazásában társas vállalkozásnak számít. Így, ha a mezőgazdasági társaság tagja munkaviszonyban dolgozik, vagy személyesen részt vesz a társas vállalkozás tevékenységében, vagy ellátja a vezető tisztségviselői tevékenységet, és ezért a tevékenységért díjazást kap, akkor a bére, vagy személyes közreműködői díja nem önálló tevékenységből származó jövedelemként adóköteles.³⁴

Amennyiben a családi mezőgazdasági társaság osztalékot állapít meg és fizet a tagoknak, akkor az osztalék után 15% személyi jövedelemadó- és 13% szociális hozzájárulási adókötelezettsége keletkezik. Utóbbi a szociális hozzájárulási adófizetési felső határáig, ami a minimálbér összegének 24-szerese.³⁵

³³ Szja tv. 6. számú melléklet, 6. pont

³⁴ NAV: Mezőgazdasági őstermelő adózása, 06. Információs füzet [elektronikus dok.]. 2022. Letöltés dátuma: 2022. 03. 21. Hozzáférés: https://nav.gov.hu/ugyfeliranytu/nezzen-utana/inf_fuz/2022

³⁵ Szja tv. 66. §, NAV: Mezőgazdasági őstermelő adózása, 06. Információs füzet [elektronikus dok.]. 2022. Letöltés dátuma: 2022. 03. 21. Hozzáférés: https://nav.gov.hu/ugyfeliranytu/nezzen-utana/inf_fuz/2022

Adómentes a tagoknak juttatott azon bevétel, melyet a társas vállalkozás tagja kap

- a termőföld-használati jogosultságának mező-, erdőgazdasági hasznosításra átengedése címén,
- a költségek fedezetére, vagy fejlesztési célra juttatott támogatásnak nem tekinthető mezőgazdasági támogatás címén,
- támogatásként a termőföldvásárlással kapcsolatos jelzáloghitele törlesztéséhez, feltéve hogy a termőföld a társas vállalkozás használatában áll és a tag a földterület után juttatásban részesül,
- támogatásként a termőföldvásárláshoz, feltéve, hogy a termőföldet legalább 15 évig ingyenesen a társas vállalkozás használatába adja.

A társas vállalkozás által a tagoknak juttatott adómentes összegek több tagnak történő juttatás esetén sem haladhatják meg az adóévben összesítve az 50 millió forintot. Amennyiben ezt az értékhatárt meghaladja, a meghaladó részt a magánszemélynek a tárgyév utolsó napján megszerzett egyéb jövedelemként kell figyelembe vennie, melyet nem terhel adóelőleg-fizetési kötelezettség.³⁶

b) Családi mezőgazdasági társaság adózása

A családi mezőgazdasági társaság nyeresége utáni adókötelezettségét a társasági adó, vagy a kisvállalati adó szabályai szerint állapítja meg (8. ábra). Családi mezőgazdasági társaság esetében a kiegészítő tevékenységből származó bevétel összege meghaladhatja a társaság tevékenységből származó bevétel negyedét, mivel a minősítés feltétele szerint a kiegészítő tevékenység folytatása lehetséges, így azok a társaságok is megkaphatják ezt a minősítést, akiknek legnagyobb részben kiegészítő tevékenységből származik bevételük.

❖ Kisvállalati adó (kiva)

A kisvállalati adó a kisadózó vállalkozások tételes adójához hasonlóan egy egyszerűsített adónem, mely a vállalkozások által fizetendő szociális hozzájárulási adót és a társasági adót váltja ki.³⁷ Kisvállalati adó szerinti adózást választhatja az egyéni cég, kkt., bt., kft., zrt., szövetkezet, lakásszövetkezet, erdőbirtokossági társulat, végrehajtó iroda, ügyvédi és közjegyzői iroda, szabadalmi ügyvivői iroda, külföldi vállalkozó és belföldi üzletvezetési hellyel rendelkező külföldi személy, amennyiben megfelel a feltételeknek.

³⁶ Szja tv. 1. számú melléklet 4.37. pont

³⁷ Katv. 21. § (2)

A kiva szerinti adózás feltételei:³⁸

- az átlagos állományi létszám az adóévet megelőző adóévben nem haladja meg az 50 főt,
- az adóévet megelőző adóévben elszámolandó bevétele nem haladja meg a 3 milliárd forintot, törtév esetén ennek arányos részét,
- az adóévet megelőző két adóévben a NAV nem törölte véglegesen az adószámát,
- üzleti évének mérlegfordulónapja december 31-e,
- a megelőző adóévben a mérlegfőösszege várhatóan nem haladja meg a 3 milliárd forintot,
- ellenőrzött külföldi társasággal az adóévet megelőző évben nem rendelkezik,
- a nettó finanszírozási költségek a 939,81 millió forintot nem haladja meg.

Az adó alapja a jóváhagyott osztalék és tőkeműveletek eredménye, illetve további módosító tételek egyenlege, növelve a személyi jellegű kifizetésekkal, de legalább a személyi jellegű kifizetések összege. A módosító tételek biztosítják a kétszeres adóztatás elkerülését, az adóalap védelmét és az elhatárolt veszteség felhasználhatóságát az adóalapban.³⁹

	+ Tőkekivonás
	+ Jóváhagyott fizetendő osztalék
	+ Egyéb adóalap növelő tételek
	- Tőkebevonás
	- Kapott osztalék
	- Egyéb adóalapot csökkentő tételek
	+ Személyi jellegű kifizetések
Adóalap	Módosító tételek összege, de legalább a személyi jellegű kifizetések értéke

*9. ábra Kiva adóalap kiszámításának sémája.
Forrás: saját szerkesztés jogszabályok alapján*

Adóalapot növelő tétel a tőkekivonás miatti saját tőke csökkenésének összege, a jóváhagyott fizetendő osztalék összege, a pénztár értékének tárgyévi növekménye, a nem vállalkozási tevékenység érdekében felmerülő egyes költségek és ráfordítások, a megfizetett bírság, pótlék összege, és a behajthatatlannak nem minősülő követelés elengedésekor az elengedett

³⁸ Katv. 16. §

³⁹ NAV: A kisvállalati adó szabályozása, 92. Információs füzet [elektronikus dok.]. 2022. Letöltés dátuma: 2022. 03. 21. Hozzáférés: https://nav.gov.hu/ugyfeliranytu/nezzen-utana/inf_fuz/2022

követelés összege. Adóalapot csökkentő tétel a tőkebevonás során saját tőke növekedésként elszámolt összeg, a kapott, járó osztalék és a pénztár értékének tárgyévi csökkenése (9. ábra).⁴⁰

Minimum adóalapot képez a személyi jellegű kifizetések összege. Személyi jellegű kifizetések minősülnek a személyi jellegű ráfordítások, melyek járulékalapot képeznek az adóévben. Nem képezi az adó alapját a kedvezményezett foglalkoztatott után érvényesíthető kedvezmény éves összege. Kedvezményezett munkavállaló többek között a szakképzettséget nem igénylő és mezőgazdasági munkakörben foglalkoztatott munkavállaló, ami után az adóalap-kedvezmény összege a bruttó havi munkabér összege, de legfeljebb a minimálbér 50 %-a.⁴¹

Lehetőség van veszteség elszámolására, amennyiben az adóalapot növelő és csökkentő tételek alapján számított adóalap negatív egyenlegű. Ebben az esetben ezzel a negatív egyenleggel csökkenteni lehet a következő években a módosító tételek alapján számolt adóalap összegét.⁴²(Beruházás esetén a személyi jellegű ráfordítások rész is csökkenthető a veszteség összegével maximum a beruházás nagyságrendjének megfelelő összegben.)

Az adóalap után 10%-os adókötelezettség keletkezik. A kisvállalati adót évente kell elszámolni, megállapítani, és az adóévet követő év május 31-ig bevallani. Az adóelőleg-megállapítási, -bevallási és -fizetési kötelezettségnek negyedévente, a tárgynegyedévet követő hónap 20. napjáig kell eleget tenni.⁴³

❖ Társasági adó

A társasági adó alanyait a társasági adóról szóló törvény tételesen felsorolja. Adóalany többek között a gazdasági társaság, egyesülés, szövetkezet, egyéni cég, állami vállalat, ügyvédi, végrehajtói, szabadalmi ügyvivői, közjegyzői iroda, erdőbirtokossági társulat, vizitársulat, alapítvány, közalapítvány, egyesület, köztestület, stb.⁴⁴

Az adó alapját a beszámolóban kimutatott adózás előtti eredményből kiindulva kell meghatározni. Az adó alapja az adózás előtti eredmény és a korrekciós tételeknek az összege, ezen adóalap után csak pozitív eredmény esetén keletkezik adófizetési kötelezettség. Az adózás előtti eredmény korrekciós tételei biztosítják egyrészt az adóalap védelmét,

---

⁴⁰ Katv. 20. § (3), (4)

⁴¹ Katv. 20. § (1), (2), NAV: A kisvállalati adó szabályozása, 92. Információs füzet [elektronikus dok.]. 2022. Letöltés dátuma: 2022. 03. 21. Hozzáférés: https://nav.gov.hu/ugyfeliranytu/nezen-utana/inf_fuz/2022

⁴² Katv 20. § (6)

⁴³ Katv. 21. § (1), 22. §, 23. §

⁴⁴ 1996. évi LXXXI. törvény a társasági adóról és az osztalékadóról (továbbiakban Tao tv.) 2. §

másrészről a növelő tételek előírása bizonyos költségek ráfordítások esetében hátrányt, a csökkentő tételek előírása pedig kedvezményeket biztosítanak. Ezeket a korrekciós tételeket a társasági adóról szóló törvény részletesen felsorolja és ismerteti. Néhány jellemzően felmerülő korrekciós tétel:

- Veszteségelírást csökkentő tételként figyelembe lehet venni a következő 5 évben.
- Céltartalék képzése növelő tétel, céltartalék felhasználása csökkentő tétel.
- Értékcsökkenési leírás számviteli törvény szerinti összege növelő tétel, társasági adótörvény szerinti összege pedig csökkentő tétel.
- Kapott (járó) osztalék, részesedés csökkentő tétel, kivéve, ha az osztalékot fizető az osztalék összegét ráfordításként számolta el.
- A jövőbeni beruházásokra képzett fejlesztési tartalék összege csökkenti az adóalapot.
- Pályakezdő, munkanélküli vagy megváltozott munkaképességű foglalkoztatása esetében a törvényben meghatározott összegek csökkentik az adóalapot.
- A bírságok, jogkövetkezmények összege adóalap növelő tétel, míg ezek utólagos mérséklése, elengedése csökkentő tétel.
- Kísérleti fejlesztés, alap kutatás, alkalmazott kutatás közvetlen költségének összege csökkenti az adóalapot.
- A meghatározott szervezeteknek, alapoknak juttatott adományok, támogatások bizonyos mértékben csökkentik az adózás előtti eredményt.
- Kkv beruházási kedvezmény csökkentheti az adóalapot, ha megfelel a feltételeknek.⁴⁵

Az adózónak az adóalap meghatározását követően meg kell vizsgálnia, hogy az adózás előtti eredmény és az adóalap közül a nagyobb érték eléri-e a jövedelem-(nyereség-) minimum értékét. Amennyiben ezt eléri, az adóalap után állapítja meg az adózó az adófizetési kötelezettségét, vagy negatív adóalap esetén elhatárolja veszteségét. Amennyiben a jövedelemminimum értéke magasabb, akkor az adózó választhat, hogy alkalmazza-e a nyereségminimumot adóalapként, és amennyiben az általános szabályok alapján meghatározott adóalap negatív, ennek egyenlegét elhatárolja, vagy választhatja, hogy nem alkalmazza adóalapként a nyereségminimumot, ekkor ezt a választását az adóbevallásban rögzítenie kell. A jövedelemminimum értéke a korrigált összes bevétel 2%-a.⁴⁶

A társasági adó mértéke pozitív adóalap esetén 9%, az így meghatározott adó összege pedig tovább csökkenthető adókedvezmények figyelembevételével, amennyiben ezekre jogosult az adózó (10. ábra). Adót csökkentő kedvezmények a fejlesztési, kkv kedvezmények, a filmalkotások és látvány-csapatsport támogatásának adókedvezménye, az

---

⁴⁵ NAV: A társasági adó legfontosabb szabályai, 41. Információs füzet [elektronikus dok.]. 2022. Letöltés dátuma: 2022. 03. 21. Hozzáférés: https://nav.gov.hu/ugyfeliranytu/nezzen-utana/inf_fuz/2022

⁴⁶ Tao tv. 6. § (5), (7)

energiahatékonysági célokat szolgáló beruházás, felújítás kedvezménye, illetve az élőzenei szolgáltatás kedvezménye.⁴⁷

Adóalap	Adózás előtti eredmény + Adóalap növelő tételek - Adóalap csökkentő tételek
Számított társasági adó	Korrigált adóalap 9%-a, vagy jövedelemminimum értékének 9%-a
-Adókedvezmény	Legfeljebb a számított adó 94%-áig érvényesíthető, amennyiben az adózó erre jogosult.

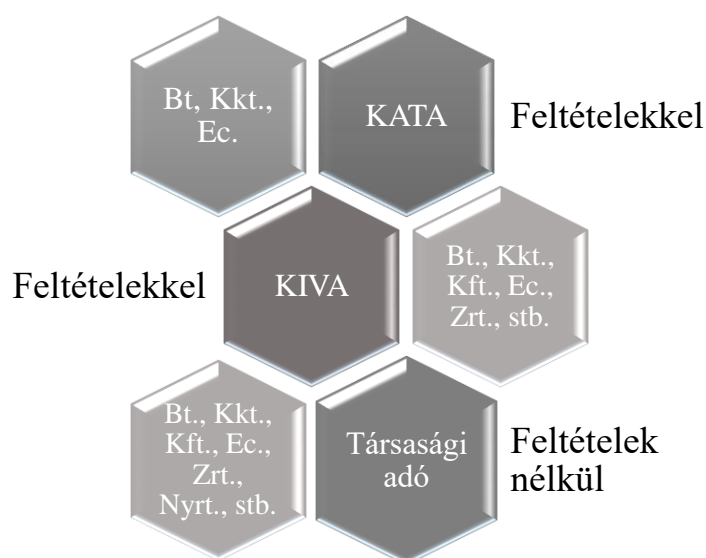
Fizetendő társasági adó

10. ábra Társasági adó meghatározása.
Forrás: saját szerkesztés jogszabály alapján.

2.5. Klasszikus társas vállalkozási formák adózása

Klasszikus társasági formák közül a kizárólag magánszemély taggal rendelkező betéti társaságok és közkereseti társaságok, illetve az egyéni cégek, ha a feltételeknek megfelelnek, dönthetnek úgy, hogy a kisadózó vállalkozások tételes adója alapján teljesítik adókötelezettségüket. Ezen

túlmenően a klasszikus társasági formák választhatják a kisvállalati adó szerinti adózást is, amennyiben megfelelnek a feltételeknek. Ha a vállalkozás nem választja ezeket az egyszerűsített adózási módokat, akkor adókötelezettségét a társasági adóról szóló törvény rendelkezései szerint teljesíti (11. ábra).

11. ábra Klasszikus társas vállalkozási formák adózási lehetőségei.
Forrás: saját szerkesztés

⁴⁷ Békés B., Halász Zs., Szabó I. Varga E.: A jövedelem- és vagyoni típusú adók. Budapest: Akadémia Kiadó, 2022. ISBN: 978 963 594 031 8

3. Mezőgazdasági vállalkozások kedvezményei

3.1. Adókedvezmények

3.1.1. Szociális hozzájárulási adó kedvezménye

A mezőgazdasági őstermelők – bármely jövedelemszámítási mód esetén – mentesülnek a szociális hozzájárulási adó bevallása és megfizetése alól, ha az adóévben az őstermelői tevékenységből származó bevételük nem haladja meg az éves minimálbér felét, 2022-ben a 1,2 millió forintot. Az átalányadózást választó mezőgazdasági őstermelők a személyi jövedelemadó mellett a szociális hozzájárulási adó esetében is kedvezményben részesülnek. Nem kötelezett az őstermelő a szociális hozzájárulási adó fizetésére, amennyiben őstermelésből származó éves bevétele nem haladja meg az éves minimálbér tízszeresét, 2022-ben a 12 millió forintot. Ez alól kivétel, ha az őstermelő vállalja, hogy magasabb összeg után fizeti meg a társadalombiztosítási járulékot. Eben az esetben az adó alapja a magasabb összegű társadalombiztosítási ellátások érdekében vállalt összeg adóévre megállapított összege.

Ha az őstermelő bevétele meghaladja az adómentesség értékhatárát, akkor a saját maga után havonta terhelő szociális hozzájárulási adó alapja a minimálbér, azaz 200 ezer forint, vagy a magasabb társadalombiztosítási ellátások megszerzése érdekében vállalt összeg adóévre megállapított összege. A szociális hozzájárulási adó mértéke az adóalap 13%-a.⁴⁸

Az őstermelőkre vonatkozó szociális hozzájárulási adóval kapcsolatos szabályok az őstermelők családi gazdasága tagjaira is érvényesek.

3.1.2. Gázolaj jövedéki adó visszaigénylés

Az őstermelők, illetve az ÖCSG nevében annak képviselője jogosult – a saját nevére szóló számla alapján – a mezőgazdaságban felhasznált gázolaj után visszaigényelni a jövedéki adót.

Az adó a következő tevékenységekhez felhasznált gázolaj után igényelhető vissza:

- szántó, kert, gyümölcsös, szőlő és gyepterület után folytatott földművelési munka, illetve betakarítási munka esetében,
- az erdőterület után erdőfelújítási célú munka esetében,
- a halastó után halgazdálkodás esetén.

A visszaigénylés feltétele, hogy igazolni kell a területek jogszerű használatát, a termőföld-, erdőterület, és halastó nagyságát hektárban két tizedesjegyre pontossággal meg kell határozni,

---

⁴⁸ NAV: Mezőgazdasági őstermelő adózása, 06. Információs füzet [elektronikus dok.]. 2022. Letöltés dátuma: 2022. 03. 21. Hozzáférés: https://nav.gov.hu/ugyfeliranytu/nezzen-utana/inf_fuz/2022

illetve további feltétel, hogy a visszaigénylés alapjául szolgáló munkaműveleteket el kell végezni.⁴⁹

A visszaigényelhető adó mértéke évente hektáronként legfeljebb 97 liter gázolaj megfizetett adójának 82%-a.⁵⁰

3.2. Földforgalmi kedvezmények

A földforgalmi kedvezmények a családi mezőgazdasági társaságoknak, illetve őstermelők családi gazdaságának nyújtott nem adózási kedvezmények. Ezen társaságok tagjai számára termőföld adásvételeknél, -haszonbérleteknél kedvező elővásárlási és előhaszonbérleti lehetőség biztosított. A földforgalmi törvény által biztosított elővásárlási és előhaszonbérleti ranghelyeken belül a sorrend a következő:

1. Családi mezőgazdasági társaságok tagja, vagy őstermelők családi gazdaságának tagja
2. Fiatal földműves
3. Pályakezdő gazdálkodó⁵¹

Termőföld kényszerhasznosítás esetén a kényszerhasznosítóként való kiválasztás sorrendje:

1. Családi mezőgazdasági társaság tagja
2. Őstermelők családi gazdaságának tagja
3. Fiatal földműves
4. Pályakezdő gazdálkodó

Családi mezőgazdasági társaságok számára további előny, hogy a törvény lehetővé teszi a földhasználat átengedését számukra. Az nem minősül a használat átengedésének, ha a tulajdonjogot szerző fél a föld használatát valamely érvényes jogcímen olyan mezőgazdasági társaságnak engedi át, melyben tag.

A szívességi földhasználati szerződés lehetőséget nyújt ezeken túlmenően, hogy a családi mezőgazdasági társaság egy másik CSMT részére szívességi földhasználati jogcímen átengedje a föld használati jogosultságát, abban az esetben is, ha a terület tulajdonjoga nincs a CSMT birtokában, hanem azt csak valamely földhasználati jogcímen kapta.⁵²

---

⁴⁹ NAV: Jövedéki adó visszaigénylésének szabályai, 83. Információs füzet [elektronikus dok.]. 2022. Letöltés dátuma: 2022. 04. 20. Hozzáférés: https://nav.gov.hu/ugyfeliranytu/nezzen-utana/inf_fuz/2022

⁵⁰ 2016. évi LXVIII. törvény a jövedéki adóról 117. §.

⁵¹ Nemzeti Agrárgazdasági Kamara: Családi gazdaságok reformja. Őstermelő kisokos. Megtekintve: 2022. 04. 20. Hozzáférés: <https://www.nak.hu/csg/ostermelo>

⁵² Nemzeti Agrárgazdasági Kamara: Családi gazdaságok reformja. CSMT kisokos. Megtekintve: 2022. 04. 20. Hozzáférés: <https://www.nak.hu/csg/ostermelo>

4. Mezőgazdasági helyzetkép

4.1. A mezőgazdaság piaci körképe hazánkban

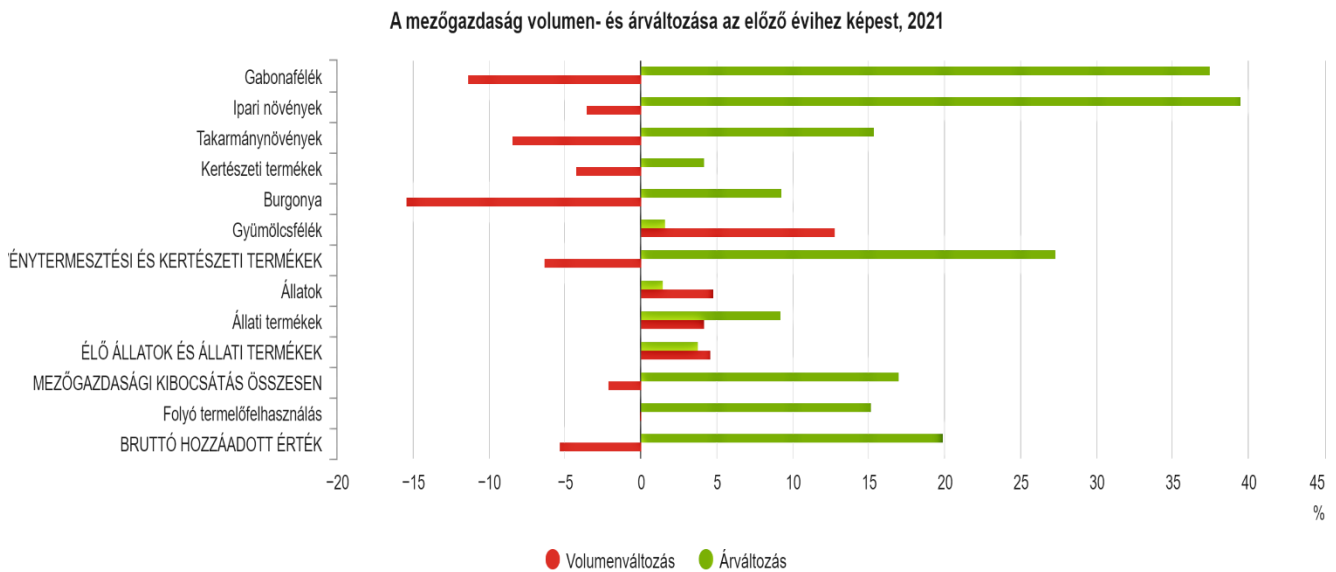
Hazánkban a mezőgazdaság bruttó hozzáadott értéke 2021-re, az előző évi áron számolva 5,3%-kal csökkent, folyó áron pedig 14%-kal nőtt 2020-hoz képest. Az EU teljes mezőgazdasági kibocsátásából Magyarország 2,1%-kal részesedett 2021-ben. A teljes mezőgazdasági kibocsátás összességében 2021-ben 15%-kal nőtt az előző évhez képest, ehhez hozzájárult a mezőgazdasági termékek árszínvonalának emelkedése, ami miatt az árindex 17%-kal növekedett, a kibocsátás volumene viszont 2,1%-os csökkenést mutatott az előző évhez képest. Ezek alapján látható, hogy a **növekedés csupán az áremelkedés miatt következett be**, a nagyobb ráfordítással előállított kisebb volumenű mezőgazdasági termék a termelékenység visszaeséséhez vezetett, emiatt a **hozzáadott érték növekedése is mérséklődött**.⁵³

2021-ben a mezőgazdaság teljesítményén belül a növénytermesztés 61%-kal, az állattenyésztés 32%-kal járult hozzá a kibocsátáshoz. A növénytermesztés kibocsátási értéke 19%-kal, az állattenyésztésé pedig 8,5%-kal nőtt. Az árszínvonal növekedése mellett az állattenyésztés volumene is hozzáadott a kibocsátás növekedéséhez 4,6%-kal, a növénytermesztés volumene azonban 6,3%-kal mérséklődött 2020-hoz képest. A 12. ábra jól szemlélteti az árváltozás és volumenváltozás hatásait a mezőgazdaságban. Míg az árváltozás minden mezőgazdasági termékénél pozitív előjelű volt, az ipari és gabonanövényeknél kiugróan magas, 35% feletti volt a növekedés, addig a volumenváltozás mindössze 3 termékfajta esetében volt pozitív hatással a kibocsátásra és a bruttó hozzáadott érték változására. A növénytermesztésen belül csupán a gyümölcsfélék volumene növekedett közel 13%-kal, az állattenyésztés esetében mind az állatok, mind az állati termékek volumene növekedett több, mint 4%-kal.⁵⁴

---

⁵³ KSH: A mezőgazdaság teljesítménye, 2021. Megtekintés: 2022.05.24. Hozzáférés: <https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/mgszrak/2021/index.html?fbclid=IwAR3fngEIPwBF159i19bzXLlStcUoiG9hR60KLjsLJU5pARAYxd1yCczfnTs#nvekedettamezgazdasgteljeskibocstsamrskldttatermelkenysg>

⁵⁴ KSH: A mezőgazdaság teljesítménye, 2021. Megtekintés: 2022.05.24. Hozzáférés: <https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/mgszrak/2021/index.html?fbclid=IwAR3fngEIPwBF159i19bzXLlStcUoiG9hR60KLjsLJU5pARAYxd1yCczfnTs#nvekedettamezgazdasgteljeskibocstsamrskldttatermelkenysg>

12. ábra A mezőgazdaság volumen és árváltozása 2021-ben Magyarországon
 Forrás: KSH: A mezőgazdaság teljesítménye, 2021

A mezőgazdasági ágazat kibocsátásának növekedésén túl a **mezőgazdasági tevékenységet folytató kettős könyvvitelt vezető társas vállalkozások jövedelmezősége is javulást mutatott** a 2020-as adatok alapján. Növekedett a társaságok adózás előtti eredménye, annak ellenére, hogy számuk 5,6%-kal csökkent 2020-ra. Ebben a növekedésben az üzemi tevékenység eredménye játszott jelentős szerepet, a pénzügyi műveletek eredménye veszteségesnek bizonyult, azonban a veszteség mértéke a korábbi évhez képest csökkenést mutatott. Az üzemi eredmény jelentős javulásának az oka, hogy a **bevételek a ráfordításokat meghaladó ütemben bővültek**, a termelés során felmerült ráfordítások 2,4%-kal, a bevételek pedig 3,3%-kal növekedtek a korábbi évhez képest. A bevételeken belül az értékesítés nettó árbevétele adta a növekmény 90%-át, ez pedig elsősorban az árak növekedésének volt köszönhető. A ráfordításokon belül legjelentősebb növekedés az anyagjellegű ráfordítások esetében volt tapasztalható.⁵⁵

Pozitív változás még továbbá, hogy a vállalkozások csökkenő száma mellett **növekedett a mezőgazdasági társaságok eszközállománya** 5,1%-kal, ehhez a befektetett eszközök és forgóeszközök közel azonos mértékben járultak hozzá. Ezen belül is kedvezőnek tekinthető az a tény, hogy a befektetett eszközökön belül legjelentősebb mértékben a tárgyi eszközök állománya növekedett. A forrás oldalt vizsgálva a saját tőke és kötelezettségek növekménye szintén közel azonos mértékben járult hozzá a források bővüléséhez. Kedvezőtlen azonban az, hogy a kötelezettségállomány növekedési üteme közel kétszerese a saját tőke növekedési

⁵⁵ Agrárközgazdasági Intézet: Az élelmiszer-termelés gazdálkodó szervezeteinek pénzügyi helyzete 2020. [elektronikus dok] Letöltve: 2022.05.24.

ütemének. A hosszú lejáratú kötelezettségek növekedése kiemelkedő volt, melyben jelentős szerepet játszottak a **Covid-19 járvány hatásainak enyhítését célzó hitelprogramok és intézkedések.**⁵⁶

4.2. Mezőgazdasági helyzetkép az Európai Unióban

Az Európai Unió mezőgazdasági helyzetének leírását elsősorban a közös agrárpolitika ismertetésével kezdem. A **közös agrárpolitika (KAP) az uniós tagországok közös szakpolitikája**, melynek célja, hogy támogassa a mezőgazdasági termelőket, javítsa a termelékenységet, biztosítsa a szükséges élelmiszerekhez a megfizethető áron való hozzájutást, hogy tisztességes megélhetést biztosítson a gazdáknak. Emellett nagy hangsúlyt fektet a vidéki térségek fejlesztésére, illetve az éghajlatváltozás elleni küzdelemre, a fenntartható gazdálkodásra.⁵⁷

A mezőgazdasági szektorban tevékenykedőknek a globális problémákon túl szembe kell nézniük olyan gazdasági, társadalmi és környezeti kihívásokkal is, ami más gazdasági szektorra nem jellemző. Ilyen például a termelők alacsony jövedelmezősége, az időjárás és éghajlatváltozás körülményeinek való kitettség, továbbá a fogyasztói keresletek, igények változására való reagálás, a kínálat kereslethez való igazítása. Az agrárgazdálkodás nehézségeinek, az üzleti bizonytalanságnak az ellensúlyozására a KAP uniós forrásból jövedelemtámogatást biztosít a gazdáknak, piaci és vidékfejlesztési intézkedéseket biztosít, melyek segítségével kezelni tudják a nehéz piaci helyzeteket, illetve a nemzeti és regionális programok keretében végrehajtott intézkedések a vidéki térség szükségleteinek, kihívásainak kezelését célozzák.⁵⁸

A KAP által kitűzött célok elérésének vizsgálata, és az intézkedések végrehajtásának, eredményének és hatásainak vizsgálata miatt szükségesek a folyamatos értékelések, a mezőgazdaság teljesítményének mérése. Ehhez statisztikai adatgyűjtés és adatelemzés szükséges, melyet az Eurostat végez. A 2020-as statisztikák alapján az Európai Unió **mezőgazdasági kibocsátása visszaesést** tükrözött, a 2019-es magas csúcshoz viszonyítva 1,1%-kal csökkent a kibocsátás értéke. Ehhez hozzájárult a kibocsátási árak 1%-os csökkenése, illetve a volumen 0,3%-os csökkenése. **2021-ben** ugyanez a mutató **kedvezően**

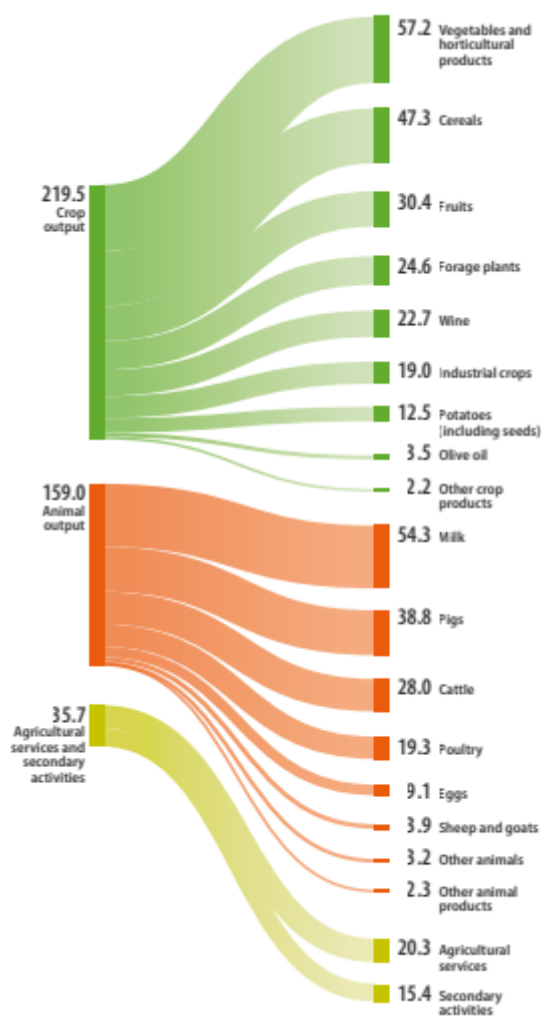
⁵⁶ Agrárközgazdasági Intézet: Az élelmiszer-termelés gazdálkodó szervezeteinek pénzügyi helyzete 2020. [elektronikus dok] Letöltve: 2022.05.24.

⁵⁷ ec.europa.eu: A közös agrárpolitikáról dióhéjban. Megtekintve 2022.05.24. Hozzáférés: https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/key-policies/common-agricultural-policy/cap-glance_hu

⁵⁸ ec.europa.eu: A közös agrárpolitikáról dióhéjban. Megtekintve 2022.05.24. Hozzáférés: https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/key-policies/common-agricultural-policy/cap-glance_hu

alakult, a kibocsátás nőtt 6,7%-kal. Ehhez hozzájárult a hazánkra is jellemző **árszínvonal növekedés**, ez 7%-kal, míg a volumenváltozás csökkenése 0,3%-kal csökkentette a teljes kibocsátási értéket. Ezen belül a növénytermesztés 10%-kal, az állattenyésztés 2,3%-kal haladta meg az előző évi kibocsátás értékét.⁵⁹

2020-ban az Európai Unió mezőgazdaságának bruttó hozzáadott értéke és a termelési értéke is csökkenést mutatott, az előző évi 2019-es csúcshoz képest. A 13. ábrában látható a mezőgazdaság bruttó kibocsátási értékének eloszlása termékeként 2020-ban. Az össztermelés értéke 414,1 millió euró volt, ennek több, mint felét, 53%-át a növénytermesztés kibocsátása adta, melyen belül a legjelentősebb termékek a zöldségfélék és gabonanövények voltak. Az állatok és állati eredetű termékek pedig az össztermelés több, mint 38%-át adták, ezen belül a tejtermékek és sertésenyésztés termelési értéke volt kiemelkedő. A fennmaradó kb. 9%-ot a mezőgazdasági szolgáltatások értéke és a másodlagos tevékenységek értéke adta.⁶⁰

13. ábra Az EU mezőgazdaságának bruttó kibocsátási értéke termékkategóriánként 2020-ban
 Forrás: Eurostat: Key figures on the European food chain, 2021

⁵⁹ KSH: A mezőgazdaság teljesítménye, 2021. Megtekintés: 2022.05.24. Hozzáférés: <https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/mgszslak/2021/index.html?fbclid=IwAR3fngEIPwBF159il9bzXLlscUoiG9hR60KLjsLJU5pARAYxd1yCczfnTs#nvekedettamezgazdasgteljeskibocstsamrskldttatermelkenysg>

⁶⁰ Eurostat: Key figures on the European food chain, 2021. [elektronikus dok.] Letöltve: 2022.05.24. Hozzáférés: <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/3217494/13957877/KS-FK-21-001-EN-N.pdf/dcf8d423-fa1c-5544-0813-b8e5cde92b59?t=1645018342178>

5. Empirikus vizsgálat

Vizsgálatomat a mezőgazdasági tevékenységet folytató gazdaságokról a PálmaÁg könyvelőiroda ügyfélkörében végeztem. Az adatokat és számításokat gazdaságokra vonatkozóan végeztem, ami magába foglalja az egyéni vállalkozókat, őstermelőket, a közös őstermelői igazolvánnyal rendelkezőket és a családi gazdaságokat is. A családi gazdaságok és közös igazolvánnyal rendelkezők egy gazdaságként jelennek meg a kutatásban.

A kutatásból kiderül, hogy mely jövedelemszámítási módszer a legelőnyösebb a gazdaságoknak, attól függően, hogy mekkora a bevételük. Vizsgálatomat statisztikai számításokkal, illetve összefüggés-vizsgálatok segítségével végeztem. Az elemzéssel célom, hogy bemutassam, miként változtak a választott jövedelemszámítási módok 2017 és 2020 között, illetve, hogy milyen okok állnak ennek háttérében. Továbbá bemutatom, hogy mekkora adókötelezettsége keletkezett volna a gazdaságoknak, ha családi gazdasági forma, vagy közös őstermelői igazolvány alkalmazása helyett őstermelőként végezné tevékenységét.

5.1. Kutatási módszertan

A kvantitatív vizsgálat első lépése a statisztikai adatgyűjtés és feldolgozás volt, mely során összegyűjtöttem a könyvelőiroda ügyfélkörében működő mezőgazdasági tevékenységet folytató vállalkozásokat, illetve a vizsgálatokhoz szükséges adataikat, majd ezeket az adatokat rendszerbe foglaltam. Leíró statisztikai elemzéssel, diagramokkal szemléltetem a mintára jellemző tulajdonságokat, adatokat. Ezáltal célom, hogy áttekinthetővé váljanak a gazdaságok egyes jellemzői, illetve az ezekben bekövetkezett változások. Az összefüggés-vizsgálattal két ismérv közti kapcsolat jellegét szemléltetem. A vizsgált időszakban 42-49 gazdaság működött, ezek alapján végeztem a számításokat.

A vizsgálatomhoz három hipotézist állítottam fel, melyek az 1. táblázatban láthatóak. Ezen hipotézisek bizonyításához, vagy elutasításához a szükséges számításokat a jövedelemszámítási módok alkalmazásának vizsgálatával kezdtem, majd megvizsgáltam, hogy ezek hogyan változtak az elmúlt 5 év alatt, illetve hogy várhatóan hogyan fognak alakulni a következő években. Megvizsgáltam, hogy miként befolyásolta az adózási mód választását a 2021-ben hatályba lépő törvénymódosítás, mely az őstermelők adómentességét, illetve átalányadózásukat kedvezőbbé tette. A végzett tevékenységekről gyűjtött adatok alapján, korrelációanalízissel megvizsgáltam, hogy a termelők bejegyzett főtevékenysége és az adózási mód között van-e kimutatható kapcsolat. Ezután számításokat végeztem arra

vonatkozóan, hogy milyen adóelőnyvel jár a családi gazdaságoknak, illetve közös igazolvánnyal rendelkezőknek, hogy jövedelmüket el tudják osztani a tagok között.

Hipotézisek

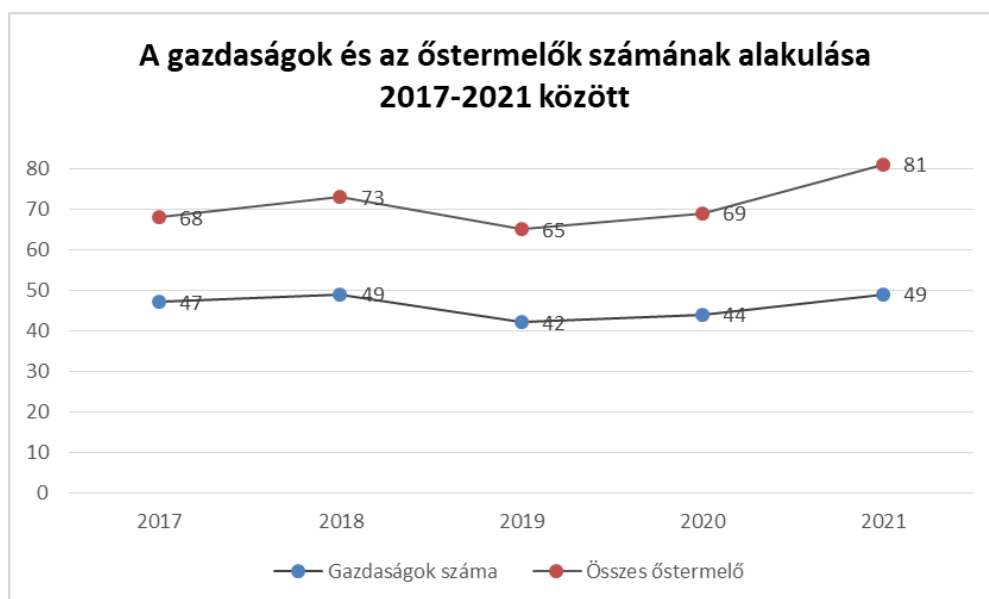
H1	A személyi jövedelemadóról szóló törvény módosítása miatt 2022-re az átalányadózást választók száma növekedett.
H2	A családi gazdasági forma (később az őstermelők családi gazdasága), illetve a közös őstermelői igazolvány alkalmazása hatással van az adózási mód választására.
H3	A gazdaságok fő tevékenységi köre befolyásolja, hogy mely jövedelemszámítási módot alkalmazza.

*1. táblázat Kutatási hipotézisek
Forrás: saját szerkesztés primer kutatás alapján*

5.2. A kutatási eredmények

5.2.1. Mintára jellemző adatok

Ebben a fejezetben a mintára jellemző információkat, a gazdaságok illetve az összes termelő számát, az egyes adózási módok választásának alakulását ismertetem, diagramokkal szemléltetem az alapvető adatokat, ezáltal átláthatóbbá válnak a későbbi elemzések.

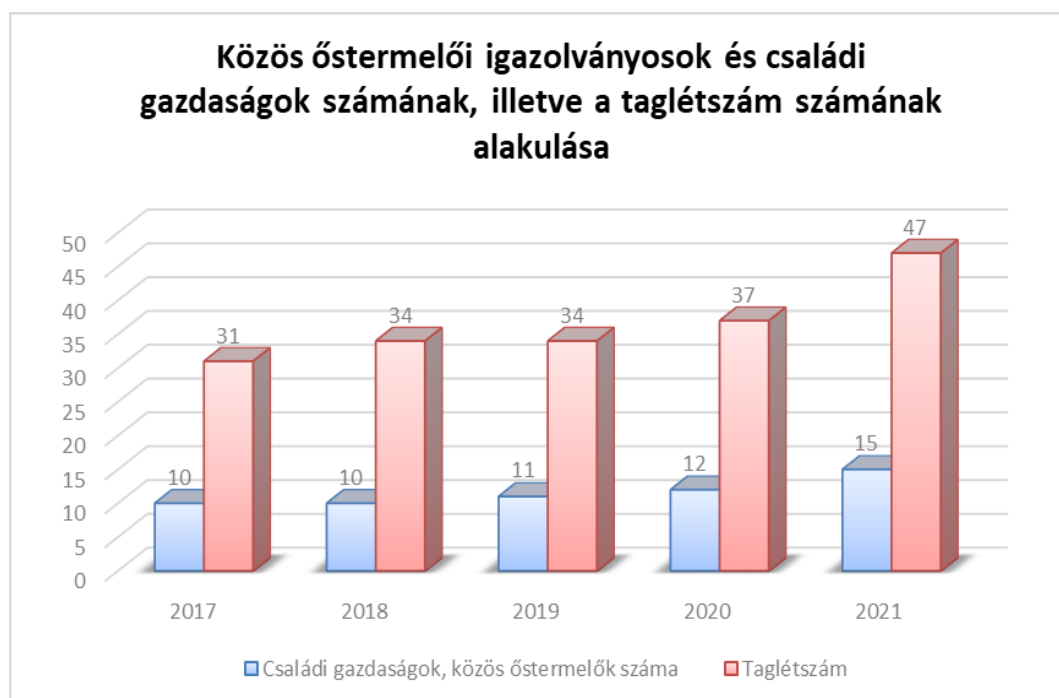

*14. ábra Gazdaságok és őstermelők számának alakulása, 2017-2021
Forrás: saját szerkesztés primer kutatás alapján*

Először a **gazdaságok számának alakulását szemléltetem** (14. ábra). A gazdaságok közé tartoznak a családi gazdaságok, ÓCSG-k, közös őstermelői igazolvánnyal működő gazdaságok, illetve azok az őstermelők, akik önállóan tevékenykednek. Látható, hogy az elmúlt öt évben a gazdaságok száma nem mutatott nagy ingadozást. A gazdaságok száma

2019-ben volt a legalacsonyabb, ekkor 42, 2018-ban és 2020-ban pedig a legmagasabb, ekkor 49 gazdaság működött. Az őstermelők számában már nagyobb ingadozás mutatkozik, ez 65 és 81 őstermelő között változott az időszakban. Ennek oka, hogy a közös őstermelői igazolvánnyal rendelkezők, illetve a családi gazdaságok körében változtak a taglétszámok.

Ezt szemlélteti a 15. ábra, amely megmutatja, hogy hány családi gazdaság, 2021-től ÓCSG, illetve közös őstermelői igazolvánnyal rendelkező gazdaság működött 2017 és 2021 között. Mind a gazdaságok száma, mind pedig a taglétszám folyamatos emelkedést mutat az évek előrehaladtával. **Az összes gazdaságon belül a családi gazdaságok és közös igazolványosok 20-30%-ot tesznek ki, míg az összes termelőn belül a tagok aránya az 50%-ot közelíti meg, sőt 2021-ben ez az arány az 58%-ot is meghaladja.**

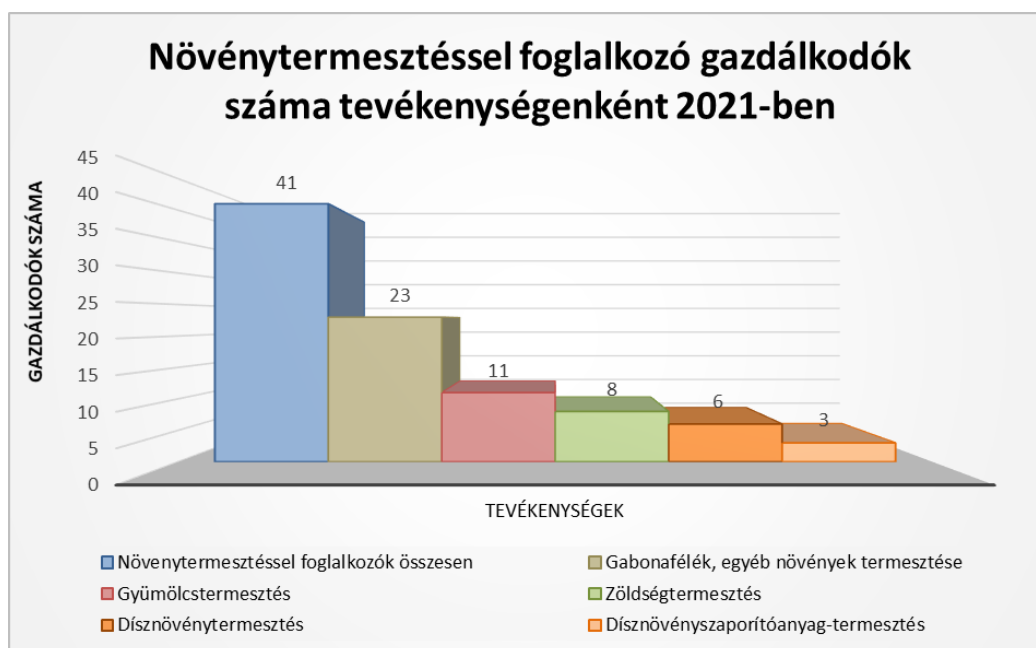

15. ábra Családi gazdaságok és közös őstermelők számának, illetve a taglétszámok alakulása, 2017-2021

Forrás: saját szerkesztés primer kutatás alapján

Ennek a növekedésnek az oka, hogy a termelők az **adófizetési kötelezettségük csökkentése érdekében további tagokat vettek be** a közös őstermelésbe, vagy családi gazdaságba. 2021-től ezt a két gazdálkodási formát felváltotta az őstermelők családi gazdasága, amely a korábbi szabályozáshoz képest kedvezőbb adózási módot jelent a gazdálkodóknak, ezért többen választották, hogy ÓCSG-ként folytatják tevékenységüket. Ez az oka, hogy a 2021-es évben a legnagyobb arányú az ÓCSG-k száma.

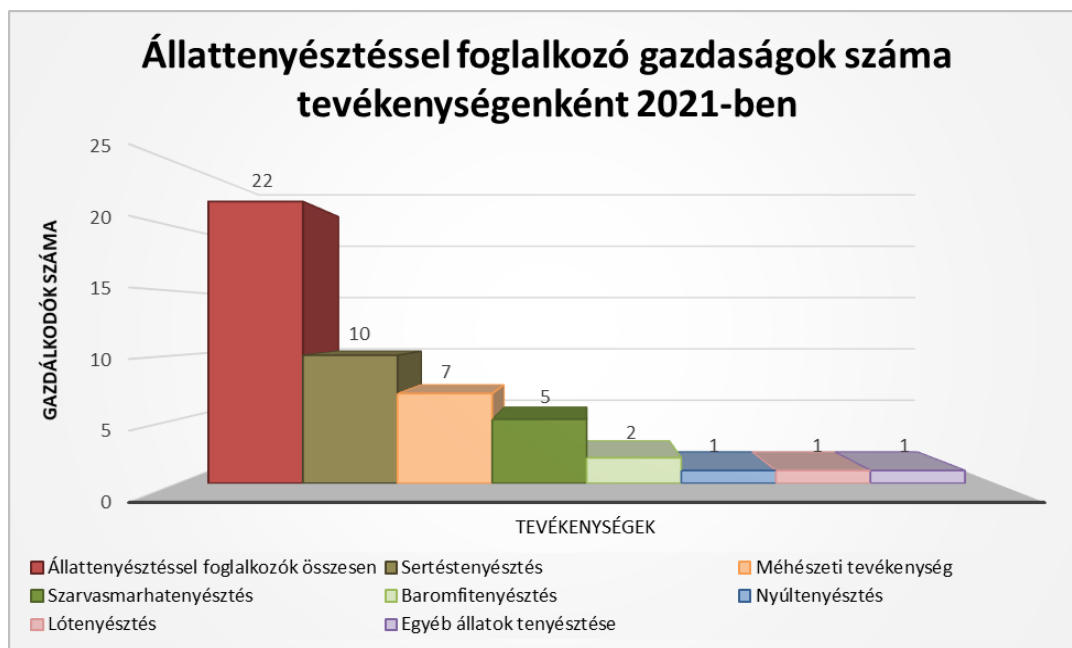
A minta jellemzésére megvizsgáltam, hogy a gazdaságok milyen **tevékenységi körben** működnek. Ehhez csoportosítottam a tevékenységeket növénytermesztési, állattenyésztési és erdőgazdálkodási tevékenységekre.

16. ábra Növénytermesztéssel foglalkozó gazdálkodók száma 2021-ben
 Forrás: saját szerkesztés primer kutatás alapján

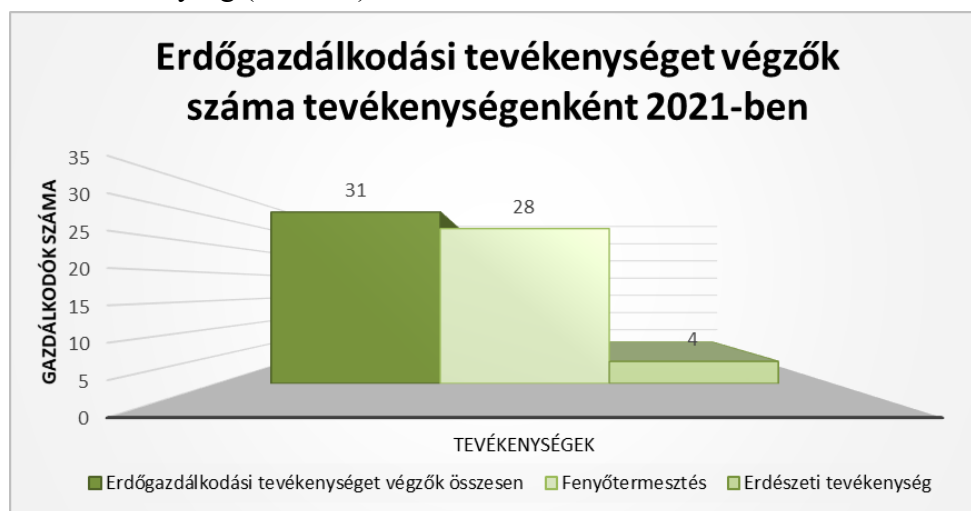
Növénytermesztéssel a gazdálkodók közel 84%-a foglalkozik. A 16. ábrán láthatók a növénytermesztéssel foglalkozó gazdaságok, ezen belül pedig a zöldség-, gyümölcs-, gabonafélék és egyéb növények termesztésével foglalkozók, illetve dísnövény- és dísnövényzaporítóanyag-termesztéssel foglalkozók száma. A növénytermesztésen belül legnagyobb arányban a gabonafélék és egyéb növények termesztésével foglalkozó gazdaságok voltak, ők az összes termelő közel 47%-át adják.

A 17. ábrán az állattenyésztési tevékenységgel foglalkozó gazdaságok száma látható. Ezen tevékenységet folytatók aránya az összes termelőhöz viszonyítva kb. 45%. Állattenyésztésen belül leggyakrabban a sertésenyésztési tevékenységet folytatják, arányuk 20% az összes gazdaságon belül.

17. ábra Állattenyésztéssel foglalkozó gazdaságok száma 2021-ben
Forrás: saját szerkesztés primer kutatás alapján

Erdőgazdálkodási tevékenységet a gazdálkodók 63%-a folytatott, így ez a második leggyakoribb tevékenységi kör a termelők körében. Ennek oka, hogy a térségben sokan természetnek fenyőt a karácsonyfavásárookra, így a kategórián belül a fenyőtermesztés a leggyakoribb tevékenység (18. ábra).

18. ábra Erdőgazdálkodási tevékenységet folytatók száma 2021-ben
Forrás: saját szerkesztés primer kutatás alapján

Az adatokból és diagramokból látható, hogy **a legtöbb gazdálkodó nem csak egyféle tevékenységi körben van jelen**, a legtöbb gazdálkodó a 49-ből 19 kétféle tevékenységet végez, 13 gazdálkodó három, 12 pedig két tevékenységet folytat. Ezen felül 5 olyan gazdálkodó van, akiknek 4, vagy több bejegyzett tevékenysége van.

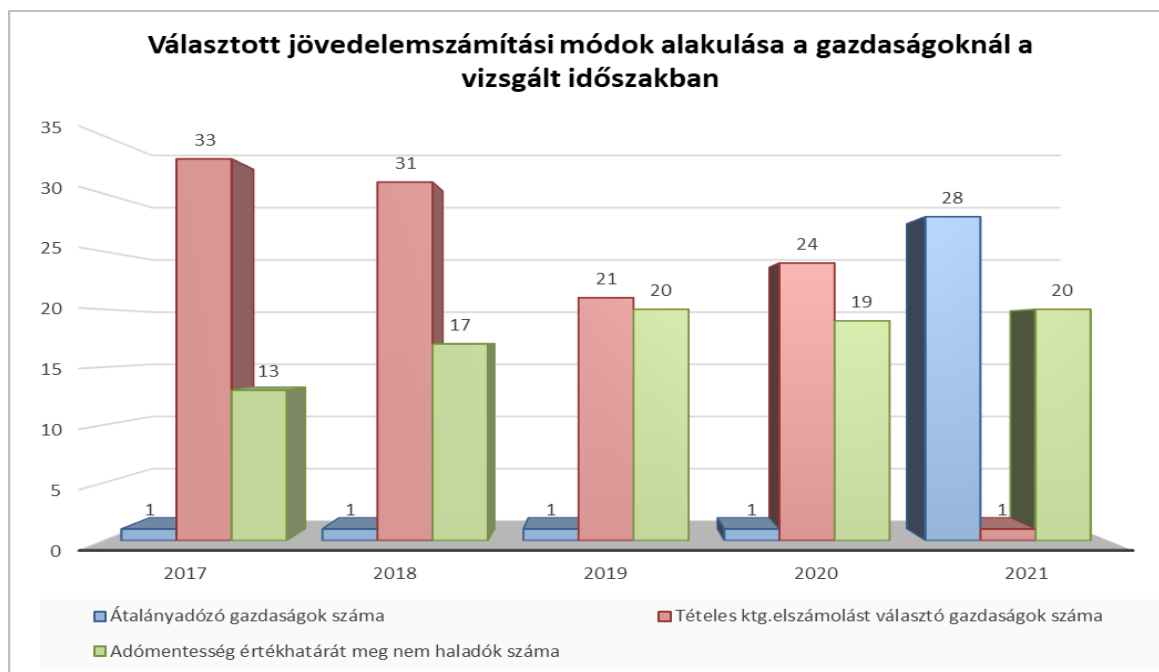
Kutatásom során, a harmadik hipotézis vizsgálatához végeztem korrelációanalízist arra vonatkozóan, hogy a gazdálkodók főtevékenysége hatással van-e arra, hogy milyen jövedelemszámítási módot választanak. A vizsgálatot a 2021-es év adatai alapján futtattam le, kódolva a tevékenységeket és adózási módokat. A tevékenységeket három csoportba szedtem, 1-es kódú a növénytermesztés, 2-es az állattenyésztés és 3-as az erdőgazdálkodási tevékenység. Az adózási módok esetében az átalányadózás 1, az adómentesség 2, a tételes költségelszámolás 3 kódszámmal került be a számításba. A számításnál a magyarázóváltozó a főtevékenység, az eredményváltozó pedig az adózási mód volt. A 2. táblázatban látható, hogy az összefüggés-vizsgálat eredményeként kapott korrelációs együttható mértéke -0,032. Ez alapján tehát statisztikailag nem mutatható ki kapcsolat a főtevékenység és a választott jövedelemszámítási mód között, ami azt jelenti, hogy nem befolyásolja a termelők adózási döntését az, hogy milyen tevékenységet végeznek elsődlegesen. ⁶¹

	<i>Főtevékenység</i>	<i>Adózási mód</i>
Főtevékenység	1	
Adózási mód	-0,03167858	1

*2. táblázat Korrelációanalízis eredménye a főtevékenység és választott adózási mód között
 .Forrás saját szerkesztés primer kutatás alapján*

A 19. ábrával szemléltetem, hogy a vizsgált időszakban milyen számban választották az egyes adózási módokat a gazdaságok, illetve, hogy mekkora számban voltak az adómentes gazdaságok, akiknek a bevételük nem érte el az adómentesség értékhatárát: 2020-ig 600 ezer forintot, 2021-ől az éves minimálbér felét, átalányadózás esetén az éves minimálbér 5-szörösét.

⁶¹ Molnár Tamás: Empirikus területi kutatások és módszerek. Budapest: Akadémia Kiadó, 2015. ISBN 978 963 454 022 9

19. ábra Jövedelemszámítási módok alakulása, 2017-2021

Forrás: saját szerkesztés primer kutatás alapján

Az átalányadózóik száma mindösszesen 1 volt egészen 2020-ig, ennek oka, hogy korábban ez az adózási mód nem volt a legkedvezőbb a gazdaságoknak, mindösszesen 60% költségátalányt tudtak figyelembe venni a bevételükkel szemben. **2021-ben az átalányadózóik száma megnőtt 28-ra**, mely mutatja, hogy a jövedelemadóról szóló törvény módosításával sokkal kedvezőbbé vált az átalányadózás alkalmazása. A gazdaságok 90% költségátalányt tudtak figyelembe venni a bevételükkel szemben, illetve az adómentességi értékhatár is kedvezőbb lett az átalányadózóknak. **A mintában szereplő 28 átalányadózó közül 23 gazdaságnak nem kellett jövedelme után adót fizetni**, ami annak köszönhető, hogy a korábbi 600 ezer forint adómentességi értékhatárt az átalányadózóik esetében 10 044 ezer forintra emelték. Átalányadózóik közül tehát mindössze 5 gazdaságnak keletkezett adófizetési kötelezettsége, ami kevesebb, mint 18%-a az átalányadózóknak. **A tételes költségelszámolóik száma 2017 és 2019 között csökkenésnek indult, majd 2020-ra kismértékben növekedett. 2021-ben pedig mindösszesen 1 gazdálkodó választotta ezt a jövedelemszámítási módot**, aki egyéni vállalkozóként folytatja mezőgazdasági tevékenységét, emiatt számára nem járna előnnyel az átalányadózás, hiszen így csak 40% költségátalányt tudna figyelembe venni. **Az adómentes gazdaságok száma növekvő tendenciát mutat**, az utóbbi három évben 20 körül mozgott számuk, és ez mindössze 2020-ban csökkent 1 gazdasággal.

20. ábra Költségelszámolók közül adózási preferenciákat igénybevevők száma, 2017-2021
 Forrás: saját szerkesztés primer kutatás alapján

A 20. ábrán szemléltetem, hogy a költségelszámolók közül hányan vették igénybe a nemleges nyilatkozattételi, illetve kistermelői költségnyárad alkalmazásának lehetőségét. **Legnagyobb arányban a nemleges nyilatkozattételi lehetőséggel éltek**, arányuk a tételes költségelszámolók 50%-a körül mozgott. Ennek a lehetőségnek a lényege, hogy 4 millió forint alatti támogatás nélküli bevétel esetén az őstermelő nyilatkozatot tehetett, hogy nem keletkezett jövedelme az adóévben. **A kistermelői költségnyáradot igénybevevők száma folyamatos csökkenésnek indult 2017-től**, ez a preferencia azoknak a termelőknek kedvezett, akinek a támogatások nélküli bevétele 8 millió forint alatt volt, ebben az esetben a bizonylatokkal igazolt költségeken túl 40% költségnyáradot tudtak figyelembe venni a gazdálkodók. Számuk csökkenésének több oka van: egyrészt volt, aki veszteségesen működött, illetve olyanok is voltak, aki a 8 millió forintos bevételi értékhatárt meghaladták, így nem voltak jogosultak a kedvezmény igénybevételére.

5.2.2. Trendek alakulása, összefüggés vizsgálatok eredményei

A diagramokból látható, hogy **2020-ig a gazdaságok leggyakrabban a tételes költségelszámolás módszerét alkalmazták jövedelmük kiszámítására**. Továbbá jellemző volt ezekre a gazdaságokra, hogy többségük kihasználta az igénybe vehető adózási kedvezményeket: a nemleges nyilatkozattételi lehetőséget, illetve a kistermelői költségnyáradot. **Ez a trend azonban 2021-től gyökeresen megváltozott**. Ennek oka a törvénymódosításra vezethető vissza.

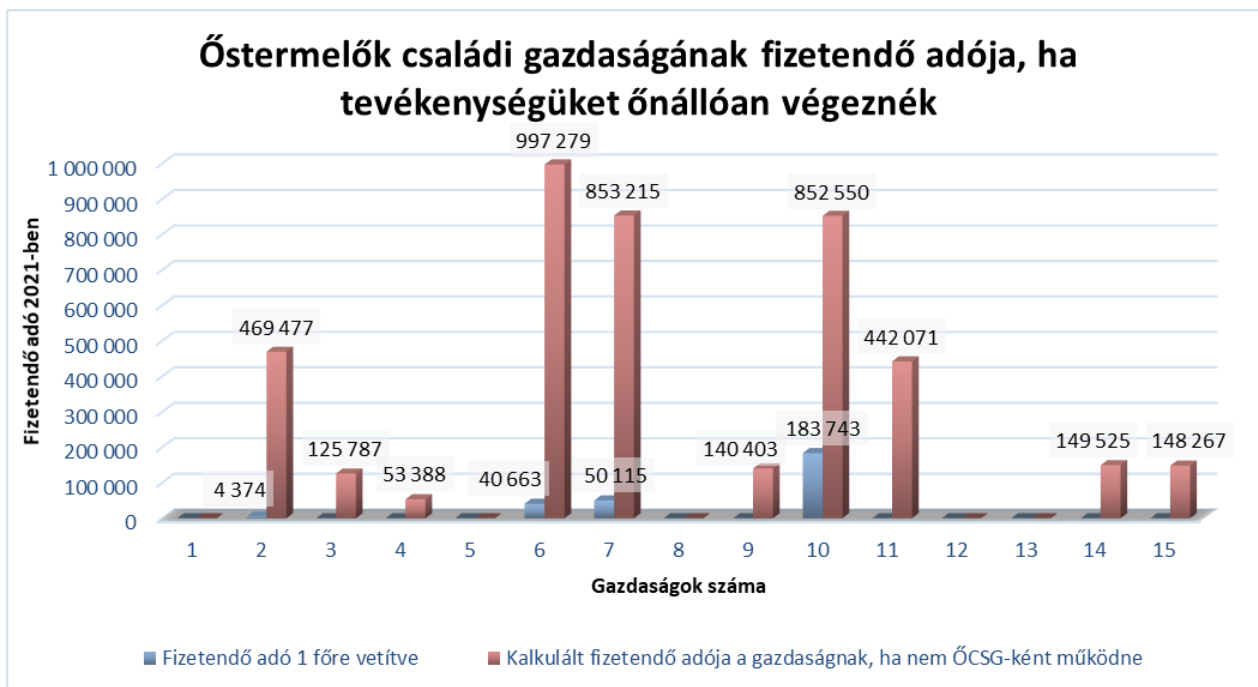
21. ábra Átalányadózás választásának okai
 Forrás: saját szerkesztés

A jövedelemadó törvény módosításával kedvezőbbé vált az átalányadózási forma a gazdaságok számára, így a jövedelemszámítási módok választásában nagy változás következett be a törvény hatályba lépésével. Ezt jól mutatta a korábban elemzett 19. ábra is. Az, hogy miért számít kedvezőnek ez a jövedelemszámítási mód, a 21. ábrán foglaltam össze. A gazdaságok számára előny, hogy átalányadózás esetén az adómentesség bevételi értékhatára jóval magasabb, mint más jövedelemszámítási módszer esetén, a minimálbér 5-szöröse, azaz 2021-ben 10 044 ezer forint. Ha a gazdaság egy főre számított bevétele meghaladja az általános adómentesség értékhatárát (1 004 400 forintot), de nem haladja meg a 10 044 ezer forintot, akkor a jövedelemadó bevallást el kell készíteni az adó megfizetése nélkül. Átalányadózás esetén azonban az adóbevallás elkészítése, a jövedelem megállapítása is egyszerűbb, ezen túlmenően nincs szükség a költségek nyilvántartására sem. A harmadik ok, amiért az átalányadózást választók száma növekszik az, hogy ezt határozták meg alapvető jövedelemszámítási módszereknek, azaz, ha a termelő másként nem választ a jövedelemadó bevallásban, automatikusan ez alapján számítja ki jövedelmét.

Az átalányadózás szabályainak változása mellett **változtak a gazdasági formák** is az őstermelők körében. **Megszűntek a családi gazdaságok, illetve közös őstermelői igazolvánnyal rendelkező gazdaságok, és ezeket az őstermelők családi gazdasága váltotta fel.** Ezen gazdaságok az átalányadózást akkor választhatják, ha bevételük nem haladja meg a taglétszám és az éves minimálbér 10 szeresét, de legfeljebb az éves minimálbér

40 szeresét. Ezek esetében is elmondható, hogy az átalányadózásra vonatkozó adómentességük legfeljebb az éves minimálbér 5-szöröse lehet tagonként. Az ŐCSG-k vizsgálata során elsőként számításokat végeztem arra vonatkozóan, hogy mekkora adóelőnyt jelent a termelőknek (15), hogy családi gazdaságként működhetnek.

22. ábra ŐCSG-k fizetendő adója, ha önállóan végeznék tevékenységüket, 2021
Forrás: saját szerkesztés primer kutatás alapján

A 22. ábrán látható, hogy mekkora adófizetési kötelezettsége keletkezett volna a termelőknek, ha tevékenységükkel összefüggő bevételeiket nem tudták volna felosztani a családi gazdaság tagjai között. Az egy főre jutó adó a 15 gazdaságból mindösszesen 3 gazdaság esetében eredményezett fizetendő jövedelemadót, míg összesítve a gazdaság egészének bevétele utáni jövedelemadó 10 gazdaság számára keletkeztetett volna fizetési kötelezettséget. Összességében az adómentes gazdaságokat kivéve, **minden gazdaságnak több adót kellett volna fizetnie, ha önállóan végezte volna tevékenységét.** Ennek oka, hogy a bevétel felosztásával a tagok bevétele sok esetben az adómentességi értékhatár alatt maradt, viszont a gazdaság teljes bevétele általában meghaladta ezt az értéket. Jól látható, hogy három gazdaság esetében a kalkulált fizetendő adó 800 ezer forint feletti lett volna, a tényleges 40, 50, illetve 180 ezer forint körüli jövedelemadó helyett. Ez hatalmas adóterhet jelentett volna számukra, így ezen számítások alapján, illetve az ábrán látható adatok alapján elmondható, hogy nagy előnyt jelent adómegetakarítási szempontból a családi gazdaságként való működése a termelőknek.

Mivel az ügyfélkörben szereplő ÓCSG-k javarészt átalányadózási módot választottak 2021-ben, így az volt a **feltételezésem, hogy az ÓCSG-ként való működés és az alkalmazott adózási mód között összefüggés van**. Ennek bizonyítására korrelációanalízist végeztem, melyben külön megvizsgáltam a 2020-ig tartó adatoknak, illetve a 2021-es adatoknak az összefüggéseit. Számításomban a működési forma volt a magyarázó, az adózási mód pedig az eredményváltozó. A korrelációanalízisben kód alapján határoztam meg a tulajdonságokat. Működési forma szerint az 1-es kód jelenti a közös őstermelést, családi gazdaságokat, 2021-ben az ÓCSG-eket, a 2-es az egyéni termelőket. Az adózási mód esetében az 1-es az átalányadózási mód, a 2-es a tételes költség elszámolási mód, a 3-as pedig az adómentesség kategóriája.⁶²

2020	Működési forma	Adózási mód	2021	Működési forma	Adózási mód
Működési forma	1		Működési forma	1	
Adózási mód	0,23125119	1	Adózási mód	0,297161084	1

3. táblázat A működési forma és az adózási mód korrelációanalíziseinek eredményei, 2020 és 2021
 Forrás: saját szerkesztés primer kutatás alapján

A korrelációanalízis eredményeként hasonló értékek jöttek ki a két időszakra vonatkozóan. **2020-ban és 2021-ben is a működési forma és az adózási mód között laza kapcsolat látható**, mivel a korrelációs együttható értéke 0,4 alatti (3. táblázat). Ennek oka az, hogy 2020-ban a gazdaságok többségében tételes költségelszámolást alkalmaztak, függetlenül a működési formájuktól, illetve a közös őstermelők, családi gazdaságok negyede adómentes kategóriába került a bevételük felosztásával, így statisztikailag is igazolható kapcsolat nem mutatható ki, a közös őstermelői lehetőség és családi gazdasági forma, illetve az adózási mód választása között a mintámban. 2021-ben a kapcsolat gyengeségének az oka, hogy az összes termelő közel 60%-a váltott átalányadózásra, ebbe beletartoznak az ÓCSG-k is. Bár az ÓCSG-k 80%-a ezt az adózási módot alkalmazta, nem mutatható ki erősebb kapcsolat a tényezők között.

5.2.3. Következtetések, hipotézisek eredményei

Az első hipotézis vizsgálatát a választott adózási módok trendjének megfigyelésével végeztem. **A kutatás alapján a feltevést, miszerint az átalányadózóok száma növekedett a jövedelemadó törvény módosítása miatt, alá lehet támasztani a mintámban**. Bár tényadatok csupán a 2021-es évig állnak rendelkezésre, várhatóan a következő években is ez

⁶² Molnár Tamás: Empirikus területi kutatások és módszerek. Budapest: Akadémia Kiadó, 2015. ISBN 978 963 454 022 9

a jövedelemszámítási módszer lesz a leggyakoribb a gazdaságok körében, így a tételes költségelszámolás választásának trendjét az átalányadózás alkalmazása váltja fel.

A családi gazdaságként, közös őstermelőként, illetve őstermelők családi gazdaságként való működés és a választott jövedelemszámítási mód között végzett összefüggés vizsgálat eredményével **a második hipotézist elvethetjük**. A működési forma lényegileg nem befolyásolta a termelőket a jövedelemszámítási módszer kiválasztásában. Akinek az adómentességi értékhatáron felüli bevétele keletkezett, egy egyéni vállalkozó kivételével mind átalányadózást választott jövedelmének kiszámításához, függetlenül attól, hogy önállóan végezte-e tevékenységét, vagy sem.

A főtevékenység és az alkalmazott jövedelemszámítási mód között lefuttatott korrelációanalízis alapján **a harmadik hipotézist is el kell vetnem**, hiszen a változók közti korrelációs együttható értéke a nullához közelített. Hiszen a gazdálkodók bejegyzett főtevékenysége az évek során csak kismértékben változott, tekinthetjük állandónak is, azonban a választott adózási módban történt változás, ahogy az a korábbi trendvizsgálatból kiderül. Ez pedig arra enged következtetni, hogy **a tevékenységi kör egyáltalán nincs befolyással az adózási mód választására**.

Hipotézisvizsgálatok eredményei

H1	A személyi jövedelemadóról szóló törvény módosítása miatt az átalányadózást választók száma növekedett.	✓
H2	A családi gazdasági forma (később az őstermelők családi gazdasága), illetve a közös őstermelői igazolvány alkalmazása hatással van az adózási mód választására.	✗
H3	A gazdaságok fő tevékenységi köre befolyásolja, hogy mely jövedelemszámítási módot alkalmazza	✗

*4. táblázat Hipotézisvizsgálatok eredményei
Forrás: saját szerkesztés primer kutatás alapján*

Összességében a kutatás alapján elmondható, hogy a mezőgazdasági reform bevezetését követően minden gazdálkodó kihasználta az átalányadózás adta kedvező adózási megoldást, függetlenül attól, hogy milyen tevékenységet végzett és, hogy családi gazdaságként, vagy őstermelőként működik. Az átalányadózás választását leginkább az befolyásolta, hogy ezzel a választással a magasabb adómentességi értékhatár előnyeit ki tudták használni a gazdálkodók, továbbá a nyilvántartási és adóbevallási kötelezettség teljesítése szempontjából ez a jövedelemszámítási mód a legegyszerűbb.

6. A mezőgazdaság jelenlegi helyzete, jövőbeni szerepe Magyarországon

A mezőgazdaság szerepe minden országban nagy jelentőségű. A globális problémák megjelenése, mint a népességnövekedés, klímaváltozás, környezetszennyezés, az erőforrások felélése, a teljesítmények és a termelés folyamatos növekedését igényelné, ami azonban fenntarthatatlan. A világ népességének gyors növekedése, továbbá az egyre kiszámíthatatlanabb időjárási körülmények új megoldásokat követelnek a mezőgazdasági termelési és minden gazdasági területen.

Az élelmiszertermelés egyre fontosabb tényezővé válik világszerte. Az élelmiszeripar a vidéki iparosítás egyik fontos területe lehet, melynek fejlesztése a vidék esélyeit is növeli. A termelés növekedésének egyik alappillére az együttműködés, a gazdálkodók, kereskedők és feldolgozók közti kooperáció, hiszen a globalizálódott kereskedelemhez kell alkalmazkodniuk a termelőknek.⁶³

Magyarország gazdasága a koronavírus járvány miatt kialakult recesszióból már 2021-ben kezdett helyreállni. 2021 második negyedév elejére a járvány miatti gazdasági visszaesés véget ért, a második és harmadik negyedév során a gazdaság teljesítménye folyamatos növekedést mutatott. Ebben a növekedésben a mezőgazdaság elmarad a többi gazdasági ágazattól. 2020 ugyanezen időszakához képest a mezőgazdaság hozzáadott értéke 0,8 százalékpontos romlást mutat. A koronavírus járvány azonban nem volt számottevő hatással a mezőgazdaság teljesítményére. A csökkenő teljesítmény oka elsősorban az időjárási körülményekre, fagykárookra, aszályokra, illetve az állatbetegségekre vezethető vissza. Ezen túl jelentkeztek értékesítési problémák az állati termékek iránti kereslet visszaesése miatt.⁶⁴

A mezőgazdaság a vidék gazdaságának integrált része. Az ágazat a vidék fejlesztésében, illetve a közjavak előállításában is meghatározó szerepet játszik. A mezőgazdasági termelés Magyarországon a lehetőségektől messze elmarad. A termelés növekedéséhez beruházásokra,

---

⁶³ Szűcs Csaba, Abayné Hamar Enikő, Pallás Edit: Fenntarthatóság és jövőbeli lehetőségek a mezőgazdasági élelmiszertermelés számára. In: 61. Georgikon Napok Konferenciakiadvány. Keszthely: Szent István Egyetem Georgikon Kar, 2020. p 451-463. Megtekintve: 2022.05.10.

⁶⁴ Központi Statisztikai Hivatal: Magyarország, 2021 I-III. negyedév. Megtekintve: 2022.05.10. Hozzáférés: <https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/mone/20213/index.html#amagyargazdasgteljestmnyeajrvnyelttiszinte> tismeghaladta,

KSH: Helyzetkép a mezőgazdaságról, 2020. Megtekintve 2022.05.10. Hozzáférés: <https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/mezo/2020/index.html#atbbmint234ezergazdasgtbbsgenvnytermesztvtagrrcenzus2020>

a vidékgazdaság fejlesztésére van szükség. A jövőbeni lehetőségeket jelentősen meghatározza a vidéki térségek adottságainak megfelelő kihasználása, a természeti erőforrások kiaknázása és a vidéki foglalkoztatás fenntartása. A vidékfejlesztés azonban nem lehet sikeres a mezőgazdaság szerepvállalása nélkül, hiszen az ágazat olyan gazdasági potenciállal rendelkezik, amelyet a vidék gazdasága nem mellőzhet. Azonban a mezőgazdaság forrásai és lehetőségei is korlátozottak, nem teljesítheti a vidék fejlesztésének sokoldalú, jelentős forrásokat igénylő fejlesztését, viszont a lehetőségeket számba véve stabil elemét jelentheti a vidéki gazdaság fejlődésének, illetve a fenntartható fejlődés megteremtésének.⁶⁵

A vidékfejlesztéshez szükséges források támogatásként kerülnek a mezőgazdasági szektor szereplőihöz. Ilyen támogatás az Európai Unió közös agrárpolitikájának forrásaiból származó vidékfejlesztési támogatás, illetve az állami támogatások. Ezek a források a vidékfejlesztési programok keretében kerülnek felhasználásra. Ezeknek célja az innováció ösztönzése a mezőgazdaságban, a mezőgazdasági termelés versenyképességének javítása, az erőforrás-hatékonyság és a fenntartható gazdálkodás ösztönzése, illetve a vidéki gazdaságok kiegyensúlyozott fejlődésének biztosítása.⁶⁶

Jelenleg mind hazánkban, mind nemzetközi viszonylatban jellemzőek a mezőgazdasági ágazatra a jövedelmezőségi problémák, amit a termelés finanszírozásának ciklikussága tovább ront. Jellemzően a termelési ciklus elején csak kiadások jelentkeznek a termelőknél, a bevételek pedig csak a termék értékesítése után, így a bevételek és kiadások időben elválnak egymástól. Az agrárrolló jelensége további nehézségeket jelent a gazdáknak, hiszen az utóbbi években az volt a jellemző a gazdaságra, hogy a mezőgazdasági ráfordítási árak nagyobb ütemben növekedtek, mint a termelői árak. Ez tovább csökkenti a gazdaságok jövedelemtermelő képességét.⁶⁷

Ezen problémákat valamelyest orvosolja a gazdálkodóknak nyújtott jövedelemtámogatás, azonban az elöregedő társadalom és a mezőgazdasági szektorban dolgozó népességre jellemző növekedő átlagéletkor további problémákat vet fel. Az alacsony jövedelmet termelő gazdálkodónak ugyanis két lehetősége van: vagy változtat a termelési módszerein és technológiai fejlesztésekkel növeli hatékonyságát, vagy megszünteti tevékenységét. Mindkét

---

⁶⁵ Forgács Csaba: A mezőgazdaság helye és szerepe a vidékfejlesztésben. In: Gazdálkodás. XLVII. évfolyam 4. sz. p. 70-81. Megtekintve: 2022.05.10.

⁶⁶ ec.europa.eu: Közös Agrárpolitika: Vidékfejlesztés. Megtekintve: 2022.05.10. Hozzáférés: https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/key-policies/common-agricultural-policy/rural-development_hu

⁶⁷ Balogh J. M., Biró Sz. Fertő I. és társai: Agrárgazdaságtan II. Az agrárfejlesztés mikro- és makroökonómiaja. Budapest: Akadémia kiadó, 2018. ISBN: 978 963 454 187 5.

lehetőség esetén adódhatnak gondok, hiszen az új módszerek elsajátítása, illetve a fejlesztés nagy anyagi terhet ró a gazdálkodóra, amellett, hogy a fejlesztés eredményessége bizonytalan marad, a tevékenység megszüntetésével pedig a vidéki térségek elnéptelenedhetnek, növekedésnek indulnának a gondozatlan területek. Ezen túlmenően jelenleg Magyarország nyugdíjrendszere nem biztosítja, hogy a gazdálkodók öregkorukra tisztességes jövedelmet kapjanak. Ezért szükséges volna ösztönözni a gazdákat támogatásokkal, életpálya-finanszírozással, hogy folytassák mezőgazdasági tevékenységüket. Továbbá a mezőgazdaságban érintettek nyugdíjrendszerét is célszerű volna úgy alakítani, hogy az figyelembe vegye a szektor sajátosságait.⁶⁸

A nyugdíjrendszer átalakítása és a mezőgazdasági nyugdíjak támogatása elősegítené, hogy a vidéki térségek ne néptelenedjenek el, vonzóbbá tenné a szektorban való elhelyezkedést, ezáltal enyhítve az ágazatot érintő demográfiai gondokat. Az állami támogatás azért szükséges a nyugdíjrendszer átalakításánál, mert az alacsony szintű jövedelmezőség miatt az ágazatban nem lehetséges a magasabb adóteher kivetése. Ezen intézkedés továbbá azért is fontos az ágazat szempontjából, mert amennyiben érdemesnek találják a termelők tevékenységük folytatását és a kis és közepes gazdaságok megmaradnak, akkor nem tudnak teret nyerni a nagyüzemeknél sokszor tapasztalható monokultúrás termelési formák.⁶⁹

A mezőgazdasági növekedésnek három fő motorja van: a népességnövekedés, a természeti erőforrások rendelkezésre állása, illetve a tőkefelhalmozás. A gazdasági növekedés pedig azt mutatja, hogy hogyan használja fel az adott ország a termelési tényezőit a kibocsátás növelése érdekében. A termelékenység fokozására lehetőség van növekvő mérettel vagy specializációval, hatékonyságnöveléssel és technológiai változásokkal. A növekedés fenntartásához azonban folyamatos innovációra, új technológiák bevezetésére van szükség. A technológiai fejlődés ugyanis lehetővé teszi, az azonos vagy kevesebb energiaforrás felhasználása mellett azonos, vagy növekvő mértékű kibocsátást. Mindezek mellett a humán tőke, vagy az emberek képességeinek fejlesztése is elősegíti a gazdasági növekedést. Így ugyanis könnyebben hozzájárulhatnak a termelés növeléséhez, az új technológiák kifejlesztéséhez, hasznosításához.⁷⁰

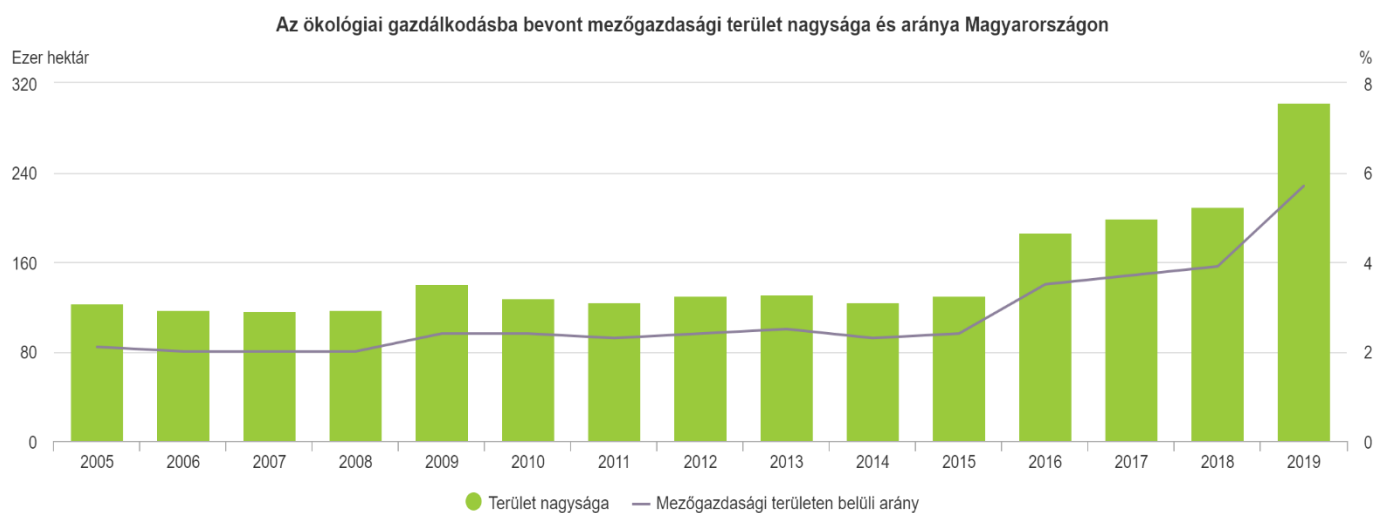
⁶⁸ Giday András, Tatay Tibor: Mezőgazdasági nyugdíjak finanszírozása az európai kontinensen. In: Pénzügyi szemle. 2022/1 szám. p. 82-98.

⁶⁹ Giday András, Tatay Tibor: Mezőgazdasági nyugdíjak finanszírozása az európai kontinensen. In: Pénzügyi szemle. 2022/1 szám. p. 82-98.

⁷⁰ Balogh J. M., Biró Sz. Fertő I. és társai: Agrárgazdaságtan II. Az agrárfejlesztés mikro- és makroökonómiája. Budapest: Akadémia kiadó, 2018. ISBN: 978 963 454 187 5.

A mezőgazdaság jövője nehezen tervezhető, de a fejlesztési források sokat javíthatnak a termelők helyzetén. A magyar gazdáknak hosszú távon szervezett együttműködésre, integrált termelési rendszerek kialakítására kell törekedniük a jövőben. A termelés növelése többek között technológiai fejlesztéssel lenne megvalósítható, jelenleg azonban a digitalizáció és a precíziós eszközök használata nagyon csekély mértékű hazánkban. Szakmai képzésekkel, az iskolázottság növelésével, továbbá támogatásokkal ezen területek fejlődése is megvalósítható lenne a jövőben.⁷¹

A termelésben viszonylag új irányzatként van jelen az organikus mezőgazdaság. A fenntarthatóság és környezettudatosság fontosságának növekedésével az ökológiai gazdálkodás szerepe is egyre nagyobb az agráriumban. Ez a fajta gazdálkodás a környezet és az ember közti biológiai rendszer hosszú távú egyensúlyának megőrzését tartja szem előtt. Ez a szemlélet az iparszerűséget mellőzi, és ezzel szemben a természetes folyamatok visszaállítására, a szerves anyagok körforgására törekszik, a megújuló energiaforrások felhasználásával. Ez a gyakorlatban azt jelenti, hogy a termesztett fajokat a termőhelyi adottságoknak megfelelően választják ki, hogy fenntartsák, illetve növeljék a biodiverzitást, biológiai eredetű szereket alkalmaznak a növényvédelemben, az állattenyésztésben pedig mellőzik a hormonális és gyógyszeres kezeléseket, illetve elutasítják a génmódosítást.

23. ábra Biogazdálkodók számának és biogazdálkodásba bevont terület nagyságának alakulása Magyarországon, 2005-2019
 Forrás: KSH: Az ökológiai gazdálkodás szerepe egyre nagyobb az agráriumban

⁷¹ magyarmezogazdasag.hu: A hosszú távú együttműködésben rejlik a mezőgazdaság jövője. Megtekintve 2022.05.10. Hozzáférés: <https://magyarmezogazdasag.hu/2022/01/14/hosszutavu-egyuttmukodesben-rejlik-mezogazdasag-jovoje>

Hazánkban 2019-ben 5136 termelő foglalkozott biogazdálkodással (23. ábra), és ez a szám a jövőben feltehetőleg nagymértékben növekedni fog, a fogyasztói igények változása, felelősségtudatosság trendjének erősödése miatt.⁷²

A biogazdálkodás előnye az egészségesebb élelmiszerek termelése mellett, hogy az ökogazdálkodásból származó termékek nagyobb haszonnal értékesíthetők. Az Európai Unió közös agrárpolitikája támogatásokkal szorgalmazza a termelés ezen módját, illetve tervezi biokulturális régiók bevezetését is, ahol csupán a biotermelést folytató gazdálkodó kaphat támogatást. A jövőben ezen jövőorientált gazdálkodók a vidékfejlesztés kulcstényezői lehetnek. Ezen túl az ökotermelés globális növekedésével az egészségügyi mutatók javulnának, és feltehetően többen élnének a mezőgazdaságból.⁷³

Összességében elmondható a mezőgazdasági termelésről, hogy a felhasznált energia csökkenő hatékonyságú jelenleg. A termelési problémák, nagyobb élelmiszerigények megoldására a modernizálás, digitalizáció, a humán tőke fejlesztése és a gazdálkodók együttműködése jelentene megoldást, továbbá fenntarthatósági szempontból szükségessé válik a biogazdálkodásra való átállás népszerűsítése, támogatása. Előreláthatólag az új közös agrárpolitika támogatást fog nyújtani a zöldség- és gyümölcs- és halgazdaság növeléséhez, a versenyképesség javításához, a kutatáshoz, tudásmegosztáshoz és az innováció előmozdításához is.⁷⁴

---

⁷² KSH: Az ökológiai gazdálkodás szerepe egyre nagyobb az agráriumban. Megtekintve: 2022.05.10. Hozzáférés: <https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/stattukor/okogazd/index.html#abiogazdlkodshelyzetemagyarorszgon>

⁷³ erdelyinaplo.ro: A jövőt jelentő biogazdálkodás. Megtekintve 2022.05.10. Hozzáférés: <https://erdelyinaplo.ro/életmod/a-jovot-jelento-biogazdalkodas-1>

⁷⁴ ec.europa.eu: The new common agricultural policy: 2023-27. Megtekintve: 2022.05.24. Hozzáférés: https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/key-policies/common-agricultural-policy/new-cap-2023-27_hu#anewwayofworking

Összegzés, konklúziók

Dolgozatom összegzéseként elmondható, hogy a mezőgazdasági termelők kitüntetett helyzetben vannak adózási és támogatási lehetőségek szempontjából. Ennek ellenére azonban a jövedelmezőségi problémák jellemzőek a mezőgazdasági ágazatra, melyek megnehezítik a gazdák megélhetését, továbbá negatív hatással van a szektorban való elhelyezkedésre. Mindemellett egyre nagyobb a hangsúly a fenntarthatóságon, környezetvédelmen is, ami az élelmiszertermelés növelése mellett nagy kihívást jelent a mezőgazdasági egységeknek. A termelők helyzetének megkönnyítéséhez támogatási programok, technológiai fejlesztési lehetőségek állnak rendelkezésre, ezek azonban önmagában nem elegendők, ahhoz, hogy a termelés hatékonyságát növelni tudják hosszútávon. A mezőgazdaság jövőbeni helyzetének javításához növelni kellene az iskolázottság szintjét, a szakmai képzéseket a szektorban tevékenykedők körében, annak érdekében, hogy a termelők lépést tudjanak tartani a folyamatosan fejlődő új technológiákkal.

Dolgozatom első felében rendszerszerűen szemléltetem az egyes működési formákhoz kapcsolódó lehetőségeket, adózási megoldásokat. Mindez támpontként szolgálhat azoknak a leendő termelőknek, akik a megfelelő opciót keresik a működési forma, és tevékenységük adózásának tekintetében, illetve azoknak is, akik számviteli, adótanácsadási szolgáltatást nyújtanak mezőgazdaságban elhelyezkedni kívánóknak. Célom volt feltárni azon gazdálkodási formákat, amelyek keretében mezőgazdasági tevékenység végezhető. Megállapítottam, hogy ilyen jellegű tevékenységeket négyféle formában lehet végezni. Lehetőség van egyéni vállalkozóként, őstermelőként, őstermelők családi gazdaságaként, illetve társas vállalkozásként részt venni az agrárgazdaságban, továbbá társas vállalkozások kérelmezhetik a családi mezőgazdasági társaság minősítést is, ezáltal megszerezve ezen minősítés nyújtotta előnyöket. Azon termelőknek, akiknek bevétele nem haladja meg a 24 millió forintot éves szinten, az őstermelés a legkedvezőbb forma, mind adózási és nyilvántartási szempontból. Az egyéni vállalkozóként való működés azoknak előnyös, akik másféle tevékenységet is végeznek, így ugyanis nem kell külön nyilvántartást vezetniük a bevételekről és az eseteleges költségekről, továbbá az adóbevallásban sem kell külön részletezni a tevékenységekhez kapcsolódó jövedelmeket. Azoknak a gazdaságoknak, melyeknek éves bevétele várhatóan meghaladja a 24 millió forintot, számításba kell venni, hogy mely működési forma a legelőnyösebb számukra. Figyelembe kell venni a termelésben részt vevő hozzátartozók számát, a foglalkoztatottak számát, a költségek várható nagyságát és egyéb tényezőket.

Feltártam, hogy az egyes működési formák esetében milyen adózási lehetőségekből lehet választani. Az egyéni vállalkozók jövedelmük adóztatására választhatják, hogy a KATA szabályai szerint adóznak, ami a legelőnyösebb adózási mód az adórendszerben – amennyiben a 12 millió forintos bevételi értékhatárt nem lépi túl a vállalkozó bevétele-, továbbá lehetőségük van az SZJA törvény szabályai szerint, tételes költségelszámolással vagy átalányadózással teljesíteni adóbevallási és fizetési kötelezettségüket. Az őstermelők és az ÓCSG-k az SZJA törvény szabályai szerint adózhatnak, ezen belül választhatják az átalányadózást – ami a legelőnyösebb, az adómentesség miatt –, tételes költségelszámolást, vagy a 10% költséghányad módszerét. A társas vállalkozások attól függően, hogy milyen formában működnek, választhatják a KATA szerinti adózást, illetve a CSMT minősítésű társas vállalkozásokkal együtt választhatják, hogy a KIVA, vagy a TAO törvény szabályai szerint adóznak jövedelmük után.

Az empirikus kutatás bemutatása előtt kitértem a mezőgazdaság piaci helyzetére is hazai, illetve nemzetközi viszonylatban is. Bemutattam a hazai mezőgazdaság legfőbb teljesítménymutatóit, a kettős könyvvitelű mezőgazdasági társas vállalkozások jövedelmezőségének és eszközállományának helyzetét. Nemzetközi viszonylatban az Európai Unió mezőgazdaságának ágazati helyzetét vizsgáltam. Ebben elsőként kitértem az EU egyik legfontosabb szakpolitikájának, a közös agrárpolitikának az ismertetésére, majd ezt követően az EU mezőgazdaságának összesített teljesítményeit mutattam be. Mind hazai, mind EU-s viszonylatban az utóbbi években a kibocsátás csökkenését figyeltem meg, amelyet értékben az árszínvonal emelkedése megnövelt 2021-re.

Az elméleti kitekintést követően gyakorlati kutatással, az összegyűjtött információk alapján felvázoltam a vidéki gazdaságok jellemzőit, hogy a gyakorlatban mely működési formák a legnépszerűbbek, illetve, hogy ezzel kapcsolatban mely jövedelemszámítási mód a legalkalmasabb adóoptimalizálási szempontból. A vizsgálódás célja az volt, hogy összefüggéseket mutassak ki, hogy mi befolyásolja az adózási mód választását, továbbá hogy megvizsgáljam, hogyan alakult az adózási mód választásának trendje az utóbbi években. Ezen kérdésekhez kapcsolódóan három előzetes hipotézist fogalmaztam meg. A vizsgált sokaságra jellemző volt, hogy az átalányadózás rendszerének reformját követően az őstermelők, akik az általános adómentesség értékhatárát meghaladták, mind átalányadózásra váltottak át tételes költségelszámolásról. Az első hipotézisemben ezt a tendenciát feltételeztem, melyet a mintára vonatkozóan elfogadtam.

A termelők által végzett tevékenységek tekintetében jellemző, hogy egyidejűleg többféle mezőgazdasági tevékenységet folytatnak, leggyakrabban a kétféle tevékenységi kör folytatása fordult elő 2021-ben. A tevékenységgel összefüggésben végzet korrelációanalízis nem mutatott kapcsolatot a végzett főtevékenység és az alkalmazott jövedelemszámítási mód között, így az ennek kapcsán előzetesen megfogalmazott hipotézisemet el kellett vetnem. Kimutattam azt is, hogy a közös termelés lehetősége sem befolyásolta a termelőket, hogy mely adózási módszert válasszák, annak ellenére, hogy a közös gazdaságok legnagyobb hányadban átalányadózást választottak, csupán azok nem választották ezt a módot, akik bevétele az adómentesség értékhatára alatt maradt. Az eredményeim alapján a kapcsolódó hipotézist, melyben összefüggést feltételeztem, szintén elvettem.

A trendvizsgálatom alapján azonban elmondható, hogy a termelők körében jelentősen nőtt az átalányadózóik száma, ami az adózási módszer reformjához köthető. Ez alapján az adózási rendszer fejlesztése eredményesnek mondható. Korrelációanalízissel kimutattam azt is, hogy a jövedelemszámítási módszer választását nem befolyásolta sem a tevékenység, sem a közös termelés lehetősége, ez a változás csupán az adózási mód előnyei miatt következett be.

A gazdáknak javaslom elsőként az átalányadózás választását átgondolni, függetlenül attól, hogy milyen tevékenységet végzett és hogy családi gazdaságként, vagy őstermelőként működik. Előnyének tartom a magas az adómentességi értékhatárt, továbbá a nyilvántartási és adóbevallási kötelezettség teljesítése szempontjából az egyszerűséget.

Az utolsó fejezetben az ágazat jelenlegi helyzetét ismertettem, bemutatva a jelenlegi problémákat, trendeket, illetve a megoldási lehetőségeket. Az ágazat jelenleg jövedelmezőségi, termelési problémákkal küzd, melyeket tovább ront a gazdák növekvő átlagéletkora is. Emellett egyre nagyobb igény mutatkozik a bioélelmiszerekre, így a fogyasztói igények változását is követniük kell a gazdáknak. Ezen problémák orvoslására szükség lenne beruházásokra, a vidéki gazdaság fejlesztésére. Szükséges volna a humán tőke fejlesztése is, az iskolázottság növelése, annak érdekében, hogy elősegítsék a fejlesztéseket, újításokat, ezáltal növelve a termelékenységét és javítva a jövedelmezőséget. Emellett egy életpálya-finanszírozással, a nyugdíjrendszer átalakításával vonzóbbá válna a szakma a fiatalok számára, és ösztönöznék a termelőket is tevékenységük folytatására. Az ágazat jövőbeni helyzetére is kitekintek, felvázolva a termelés fenntarthatóbbá tételének és a hatékonyság növelésének lehetőségeit, megoldásait. A jövőben a termelékenység fokozására szükség van a jelenlegi problémák megoldására, tehát fejlesztésekre, beruházásokra van szükség, továbbá a biogazdálkodásra való átállással fenntarthatóbbá válna az élelmiszertermelés.

Irodalomjegyzék

Szakirodalom

- Békés B., Halász Zs., Szabó I. Varga E.: A jövedelem- és vagyoni típusú adók. Budapest: Akadémia Kiadó, 2022. ISBN: 978 963 594 031 8
- Balogh J. M., Biró Sz. Fertő I. és társai: Agrárgazdaságtan II. Az agrárfejlesztés mikro- és makroökonómiája. Budapest: Akadémia kiadó, 2018. ISBN: 978 963 454 187 5.
- Lakatos Mária: Adózás I. Budapest: Akadémia Kiadó, 2019. ISBN: 978 963 454 650 4
- Molnár Tamás: Empirikus területi kutatások és módszerek. Budapest: Akadémia Kiadó, 2015. ISBN 978 963 454 022 9

Törvények, jogszabályok

- 1995. évi CXVII. törvény a személyi jövedelemadóról
- 2020. évi CXXIII. törvény a családi gazdaságokról
- 2012. évi CXLVII. törvény a kisadózó vállalkozások tételes adójáról és a kisvállalati adóról
- 1996. évi LXXXI. törvény a társasági adóról és az osztalékadóról
- 2016. évi LXVIII. törvény a jövedéki adóról

Cikkek, elektronikus dokumentumok, weboldalak

- Agrárközgazdasági Intézet: Az élelmiszer-termelés gazdálkodó szervezeteinek pénzügyi helyzete 2020. [elektronikus dok] Letöltve: 2022.05.24.
- ec.europa.eu: A közös agrárpolitikáról dióhéjban. Megtekintve 2022.05.24. Hozzáférés: https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/key-policies/common-agricultural-policy/cap-glance_hu
- ec.europa.eu: Közös Agrárpolitika: Vidékfejlesztés. Megtekintve: 2022.05.10. Hozzáférés: https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/key-policies/common-agricultural-policy/rural-development_hu
- ec.europa.eu: The new common agricultural policy: 2023-27. Megtekintve: 2022.05.24. Hozzáférés: https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/key-policies/common-agricultural-policy/new-cap-2023-27_hu#anewwayofworking
- Eurostat: Key figures on the European food chain, 2021. [elektronikus dok.] Letöltve: 2022.05.24. Hozzáférés: <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/3217494/13957877/KS-FK-21-001-EN-N.pdf/dcf8d423-fa1c-5544-0813-b8e5cde92b59?t=1645018342178>
- erdelyinaplo.ro: A jövőt jelentő biogazdálkodás. Megtekintve 2022.05.10. Hozzáférés: <https://erdelyinaplo.ro/eletmod/a-jovot-jelento-biogazdalkodas-1>
- Forgács Csaba: A mezőgazdaság helye és szerepe a vidékfejlesztésben. In: Gazdálkodás. XLVII. évfolyam 4. sz. p. 70-81. Megtekintve: 2022.05.10.
- Giday András, Tatay Tibor: Mezőgazdasági nyugdíjak finanszírozása az európai kontinensen. In: Pénzügyi szemle. 2022/1 szám. p. 82-98.

- Központi Statisztikai Hivatal: Magyarország, 2021 I-III. negyedév. Megtekintve: 2022.05.10. Hozzáférés: <https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/mone/20213/index.html#amagyar gazdasagteljestmnyejrvnyelttiszintetismeghaladta>
- KSH: A mezőgazdaság teljesítménye, 2021. Megtekintés: 2022.05.24. Hozzáférés: <https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/mgszlak/2021/index.html?fbclid=IwAR3fngEIPwBF159il9bzXL1stcUoiG9hR60KLjsLJU5pARAYxd1yCczfnTs#nvekedettamez gazdasagteljeskibocstsamrskldttatermelkenysg>
- KSH: Az ökológiai gazdálkodás szerepe egyre nagyobb az agráriumban. Megtekintve: 2022.05.10. Hozzáférés: <https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/stattukor/okogazd/index.html#abiogazdtkodshelyzete magyarorszgon>
- KSH: Helyzetkép a mezőgazdaságról, 2020. Megtekintve 2022.05.10. Hozzáférés: <https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/mezo/2020/index.html#atbbmint234ezerg gazdasagteljeskibocstsamrskldttatermelkenysg>
- magyararmezogazdasag.hu: A hosszú távú együttműködésben rejlik a mezőgazdaság jövője. Megtekintve 2022.05.10. Hozzáférés: <https://magyararmezogazdasag.hu/2022/01/14/hosszutavu-egyuttmukodesben-rejlik-mezogazdasag-jovoje>
- NAV: Egyéni vállalkozók szja- és járulékkötelezettsége, 03. Információs füzet [elektronikus dok.]. 2022. Letöltés dátuma: 2022. 03. 21. Hozzáférés: https://nav.gov.hu/ugyfeliranytu/nezzen-utana/inf_fuz/2022
- NAV: Mezőgazdasági őstermelő adózása, 06. Információs füzet [elektronikus dok.]. 2022. Letöltés dátuma: 2022. 03. 21. Hozzáférés: https://nav.gov.hu/ugyfeliranytu/nezzen-utana/inf_fuz/2022
- NAV: A társasági adó legfontosabb szabályai, 41. Információs füzet [elektronikus dok.]. 2022. Letöltés dátuma: 2022. 03. 21. Hozzáférés: https://nav.gov.hu/ugyfeliranytu/nezzen-utana/inf_fuz/2022
- NAV: Kisadózó vállalkozások tételes adója, 61. Információs füzet [elektronikus dok.]. 2022. Letöltés dátuma: 2022. 03. 21. Hozzáférés: https://nav.gov.hu/ugyfeliranytu/nezzen-utana/inf_fuz/2022
- NAV: Jövedéki adó visszaigénylésének szabályai, 83. Információs füzet [elektronikus dok.]. 2022. Letöltés dátuma: 2022. 04. 20. Hozzáférés: https://nav.gov.hu/ugyfeliranytu/nezzen-utana/inf_fuz/2022
- NAV: A kisvállalati adó szabályozása, 92. Információs füzet [elektronikus dok.]. 2022. Letöltés dátuma: 2022. 03. 21. Hozzáférés: https://nav.gov.hu/ugyfeliranytu/nezzen-utana/inf_fuz/2022
- Nemzeti Agrárgazdasági Kamara: Családi gazdaságok reformja. Megtekintve: 2022. 03. 21. Hozzáférés: <https://www.nak.hu/csg/ostermelo>
- Nemzeti Agrárgazdasági Kamara: Családi gazdaságok reformja. Őstermelő kisokos. Megtekintve: 2022. 04. 20. Hozzáférés: <https://www.nak.hu/csg/ostermelo>
- Nemzeti Agrárgazdasági Kamara: Családi gazdaságok reformja. CSMT kisokos. Megtekintve: 2022. 04. 20. Hozzáférés: <https://www.nak.hu/csg/ostermelo>

- Szűcs Csaba, Abayné Hamar Enikő, Pallás Edit: Fenntarthatóság és jövőbeli lehetőségek a mezőgazdasági élelmiszertermelés számára. In: 61. Georgikon Napok Konferenciakiadvány. Keszthely: Szent István Egyetem Georgikon Kar, 2020. p 451-463. Megtekintve: 2022.05.10.

Ábrajegyzék

1. ábra: Mezőgazdasági tevékenységet végző vállalkozások száma működési forma szerint, 2022. február	3
2. ábra: Östermelői egységek új kategóriái 2021. január 1-től.....	5
3. ábra Az egyéni vállalkozások adózási lehetőségei.....	8
4. ábra Adóalap megválasztása a vállalkozói jövedelemadó alkalmazásakor.	10
5. ábra Kata szerinti adózási típusok.	11
6. ábra Mezőgazdasági östermelők jövedelemszámítási lehetőségei, az adómentesség értékhatárai.	13
7. ábra Az átalányadózás választásának bevételi értékhatárai az östermelők családi gazdasága esetében.	16
8. ábra Családi mezőgazdasági társaság adózási alternatívái.	18
9. ábra Kiva adóalap kiszámításának sémája.	20
10. ábra Társasági adó meghatározása.	23
11. ábra Klasszikus társas vállalkozási formák adózási lehetőségei.	23
12. ábra A mezőgazdaság volumen és átváltozása 2021-ben Magyarországon	27
13. ábra Az EU mezőgazdaságának bruttó kibocsátási értéke termék kategóriánként 2020-ban	29
14. ábra Gazdaságok és östermelők számának alakulása, 2017-2021	31
15. ábra Családi gazdaságok és közös östermelők számának, illetve a taglétszámok alakulása, 2017-2021.....	32
16. ábra Növénytermesztéssel foglalkozó gazdálkodók száma 2021-ben	33
17. ábra Állattenyésztéssel foglalkozó gazdaságok száma 2021-ben	34
18. ábra Erdőgazdálkodási tevékenységet folytatók száma 2021-ben	34
19. ábra Jövedelemszámítási módok alakulása, 2017-2021.....	36
20. ábra Költségelszámolóik közül adózási preferenciákat igénybevevők száma, 2017-2021.	37
21. ábra Átalányadózás választásának okai.....	38
22. ábra ÖCSG-k fizetendő adója, ha önállóan végeznék tevékenységüket, 2021	39
23. ábra Biogazdálkodók számának és biogazdálkodásba bevont terület nagyságának alakulása Magyarországon, 2005-2019.....	45

Táblázatjegyzék

1. táblázat Kutatási hipotézisek.....	31
2. táblázat Korrelációanalízis eredménye a főtevékenység és választott adózási mód között.	35
3. táblázat A működési forma és az adózási mód korrelációanalíziseinek eredményei, 2020 és 2021	40
4. táblázat Hipotézisvizsgálatok eredményei	41

PANNON EGYETEM
GAZDÁLKODÁSI KAR ZALAEGERSZEG

SZERZŐI ÖSSZEFOGLALÁS

A dolgozat címe: Mezőgazdasági tevékenységet végzők működési lehetőségei, adózási sajátosságai	
Hallgató neve: Pál Bettina	NEPTUN kód: RZJN80
Képzési szint: alapképzés	
Szak: pénzügy és számvitel	Szakirány: számvitel
Témavezető neve: Dr. Antal Anita PhD	Beosztása: főiskolai docens
Tanszék: Pénzügy és gazdálkodás tanszék	

Szakedolgozatom témájaként a mezőgazdasági tevékenységet végzők adózási és működési lehetőségeit elemeztem. A téma választásának oka, hogy a jövőben könyvelőként szeretném folytatni munkámat a PálmaÁg könyvelőirodában, ami egy vidéki iroda, így sok mezőgazdasági tevékenységet végző gazdálkodó van az ügyfélkörben. Emiatt tehát szükségszerű számomra, hogy naprakész információkkal rendelkezek az őstermelők és egyéb mezőgazdasági tevékenységet folytató gazdálkodók lehetőségeiről. Ezen túl fontosnak tartom ezt a témát különösképp a személyi jövedelemadó törvény változásai miatt, hiszen ez megváltoztatta az eddigi családi gazdaságoknak és közös őstermelői igazolvánnyal rendelkezőknek a működési lehetőségét. Kialakultak az őstermelők családi gazdaságai, a családi mezőgazdasági társaságok, illetve történt változás az őstermelők jövedelemszámításában is. Ezekkel a változásokkal lépést kell tartaniuk a szakmában tevékenykedőknek, illetve a gazdaságoknak úgyszintén. Dolgozatomban rendszereztem az ezekhez kapcsolódó elméleti és gyakorlati tudnivalókat.

Dolgozatom célja, hogy bemutassa az egyes működési formák esetében milyen adóteher jelentkezhet, illetve, hogy mely működési formák a legelőnyösebbek a gazdaságoknak, milyen kedvezményeket tudnak igénybe venni az adózásban. Kitértem arra is, hogy a jövedelemadó rendszerén kívül milyen egyéb adókedvezményeket tudnak igénybe venni a mezőgazdasági szektorban működő vállalkozók, illetve, hogy a gazdálkodóknak milyen további előnyei származnak az új működési lehetőségekből, az ŐCSG és CSMT szerinti működésből.

Primer kutatásomban elemeztem a PálmaÁg könyvelőiroda ügyfélkörében levő mezőgazdasági tevékenységet végző gazdaságokat. Ez alapján bemutattam, hogy mely működési formák és jövedelemszámítási, adózási módok a leggyakoribbak a gazdaságok körében, illetve, hogy ezek milyen adóelőnnyel jártak számukra. A kutatás alapján bemutattam a mintára jellemző adatokat, a gazdaságok tevékenységéhez, adózási formájához kapcsolódóan, illetve azt, hogy a gazdaságok száma, továbbá közös gazdálkodás esetén a gazdálkodásban résztvevők száma hogyan alakult az utóbbi öt évben.

Ezt követően megvizsgáltam a jövedelemszámítási módokhoz kapcsolódóan, hogy miképp alakult a trend, hogyan változtak a választott jövedelemszámítási módok a személyi jövedelemadóról szóló törvény őstermelőkre, őstermelők családi gazdaságára és a családi mezőgazdasági társaságokra vonatkozó változásai miatt. A trend vizsgálatánál egyértelműen látszik, hogy az addigi tételes költségelszámolás alkalmazása a törvénymódosítás hatályba lépését követően megszűnt, helyette a gazdaságok javarésze az átalányadózást alkalmazta, illetve nagy hányaduk adómentes volt a vizsgált időszakban. Megvizsgáltam továbbá, hogy milyen összefüggések vannak a választott jövedelemszámítási módok és a működési forma között. A vizsgálat során arra voltam kíváncsi, hogy az ŐCSG-ként való működés befolyásolja-e, hogy milyen adózási módot alkalmaz a gazdálkodó. A kapott eredmény azonban – annak ellenére, hogy a működő ŐCSG-k többsége átalányadózó volt, a másik része pedig adómentes – nem mutatott szoros kapcsolatot a két tényező között. Ennek oka, hogy az önállóan tevékenykedő termelők többsége szintén átalányadózásra váltott, az ŐCSG-khez hasonlóan, így nem a működési forma az, ami befolyásolta a döntésüket, hanem az adózási módszer szabályainak kedvezőbbé tétele.

Dolgozatom utolsó tartalmi fejezetében kitértem a mezőgazdaság jelenlegi és jövőbeni helyzetére is, hogy milyen kihívásokkal kell szembenéznie az ágazatnak, mik a fejlődés feltételei, és lehetőségei.